

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.
VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK

10 sorra ..... 20 fillér.
10 soron ..... 16 fillér.
10 soron ..... 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 131.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Besztergelyi
Társaság
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, november 7.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Őszinte szó az alkotmánybiztosítékokról.
- Az obstrukció.
- Kiderült apagyilkosság.
- Hilinkát ellítették.
- Egy aradi csőd viszontagság.
- A bűnös Berlin.
- A választás alakjából.
- A karzat szónoka.
- A bonviván-király.
- A műlovas balesete.
- Téma: Hogy lettem forradalmár? Irta: Tolsztoj L.

Őszinte szó

az alkotmánybiztosítékokról.

Arad, november 6.

Az ugynevezett alkotmánybiztosítékok a bizottságokban le vannak tárgyalva.

Mint „nebántsvirágot“ kezelték a törvényjavaslatokat, amelyekhez hozzátenni semmit sem szabad, elvenni pedig semmit sem lehet, mert különben semmi sem marad. A javaslatok a közel jövőben a parlament tárgyalása alá bocsájtatnak s ezzel a kormány eleget vél tenni elvállalt becsületbeli kötelezettségének. A közismert hosszú vajadások szomorú tanúságai annak, hogy a kormány eleget kívánt tenni a másfél év előtt tett kormányigretnek, de arra nagyobb hatalmak vetoja folytán képtelen. Így csak csonka javaslatok kerültek az ország színe elé, a melyek, sajnálatosan bár, de kétségtelenül eszünkbe juttatják a „parturiunt montes“ féle közmondást.

A közigazgatási bíróságról és hatásköri bíróságról szóló törvényjavaslatok becses közigazgatási alkotások, az önkormányzati igazgatás megerősítését és fejlődését elősegítik, de távolról sem intézményes alkotmánybiztosítékok. Válságos időkben azokkal a hazát megmenteni nem lehet. Hisz felesleges reá mutataom, hogy alkotmányos életünkben a törvényes főtevényezők nem a törvényhatóságok, a vármegyék és városok, hanem a király és a parlament. A házfelosztási és elnapolási jognak körülírása, megszorítása, imparlamentáris kormány lehetlenné tétele, a póttartalékosoknak a nemzet által megtagadott ujoncok pótlására való behívásának eltiltása, a meg nem szavazott, de önként felajánlott adó elfogadásának tilalmazása, királyi biztos kinevezésének csakis parlamentáris kormány ellenjegyzése melletti foganatosítása, a főispánok rendkívüli hatalmának teljes megszüntetése stb... ezek alkotmánybiztosítékok.

De ilyeneket a magyar kormány ezidőszerint s belátható időkn belül megvalósítani nem tud.

Ehez szegények vagyunk. Mi csakis jelentéktelen s olyan „víványokat“ tudunk nagy áldozatok árán kiharcolni, a

melyek hangzatosak ugyan, de felfelé erőtlének.

Ilyenek a most szőnyegen levő törvényjavaslatok is. De ha be is látjuk, hogy kormányunk Béccsel szemben nehéz helyzetben van, egyet mégis elvárhatunk tőle, hogy abban a szűk keretben, amelyben alkotni szabad, maradandót és értékeset alkosson. Kétségtelen, hogy a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről szóló törvényjavaslat a törvényhatóságoknak a kormány törvénytelen rendelkezéseivel szembeni ellentállását megerősíti, de van egy nagy fogyatkozása, amely a gyakorlati alkalmazásban végzetessé válhat. Nem biztosítja a tisztviselő sorsát sem rendes időkben, sem válság esetére.

A közelmúlt szomorú tapasztalataiból tudjuk, hogy az intézményes biztosítékok egymagukban keveset érnek.

Hiába a jó törvény, ha nem biztosítom azokat, akik azt a törvénytelen hatalommal szemben is foganatosítani tartoznak. Irott malaszt marad minden hangzatos szakasz, ha a főispán és a miniszter kezébe letett mérhetetlen fegyelmi hatalom pallósként függ a tisztviselő fölött. A lezajlott alkotmányválság fényesen beigazolta, hogy egyforma törvény mellett és azonos viszonyok között alig 8—10 vármegye volt teljes ellentállásban, míg a többi ide-oda lavirozott u. n. féllentállásban vagy csendes hallgatásban. Miért? Nem azért, mintha tisztviselőik kevésbé hazafiasok, vagy talán éppen hazaárulók lettek volna. Nem.

Csupán azért, mivel ezen törvényhatóságok nem kívánták tisztviselőiket a törvénytelen hatalom gilotinja alá juttatni s magukat a reájuk szabadítandó martalócok garázdálkodásának kitenni.

Mennyivel egységesebb, erősebb és eredményelben hatályosabb lett volna a törvényhatóságok ellentállása, ha tisztviselőik nem esnek a kormányhatalom és annak exponense, a főispán, fegyelmi joghatósága alá, ha ezek által el nem mozdíthatók, hanem ténykedéseiket független bíróság bírálja felül.

Ezen a ponton kell segitenünk, ez a punctum saliens.

Az alkotmánybiztosítékok védő pajzsul szolgálnak a hatalom törvénytelenégei ellen. De mit ér a pajzs, ha béna a kar, amely azt tartja, amely azzal a támadásokat kivédi. Ezt a kart erősítsük meg s óvjuk meg a netaláni orvtámadásoktól. Ha a kormány és a tisztelt képviselő urak komoly munkát kívánnak végezni, úgy alkossák meg a közigazgatási tisztviselők független fegyelmi bíróságát s tegyék lehetlenné a tisztviselők politikai üldözését.

Hányszor hangzott el a panasz a mostani kormánypárt ellenzéki korában, hogy

a kormány a főispánok utján presszionálja a tisztviselőket s azok utján a választókat, hogy a tisztviselő politikai ágens kell hogy legyen, ha pedig nem akar azzá lenni, üldöztetéseknek (áthelyezéseknek, elmozdításnak, szekaturáknak) van kitéve. Nos, igen tisztelt kormányférfiak és képviselő urak, ez bizony igen sokszor megtörtént. Itt az idő, amidőn a tisztultabb erkölcsöket hirdető pártok vannak uralmon, amelyek ellenzéki korokban a tisztviselőkkel együtt nem egyszer végig járták a kálváriát, hogy a tisztviselők cselekvési szabadságát, politikai véleménynyilvánítását a nyomás alól felszabadítsák.

Siessünk és alkossuk meg ezen legfontosabb alkotmánybiztosítékot, a tisztviselők szolgálati pragmatikáját és független fegyelmi bíróságát.

A társadalom általános forrongásban, átalakulóban van. A mostani többség hatalma könnyen meginoghat, sőt rövidesen összedőlhet. Ne mulasszuk el *időleges hatalmi érdekek kedvéért* a hazafias magyar tisztviselő politikai felszabadítását.

A politikai látóhatár bizonytalan szürkességbe van borulva, amelyből nem sok jóra következtethetünk. Megeshetik, hogy az a tisztviselő, aki a nemzeti kormány létrejöttét mindenének kockára tételével elősegítette, nemsokára újból a hatalom nyomásának lesz kitéve s vagy felülről, vagy alulról megnyilvánuló terror fogja szorongatni. Tegyük lehetlenné egyszer-smindenkorra, hogy egy, a vármegyére szabadított főispán a kormány segélyével az egész tisztikart kiirthassa. Mert valóban szégyenletes s kellően meg nem bélyegezhető a közigazgatás fegyelmi judikaturája. A főispán, ez a nagy ur, fegyelmi vizsgálatot indíthat, felfüggeszthet, az alispán fegyelmi ítéletét megfelelőbbé teheti, a II-od foku fegyelmi bíróságnak (melyet két állami tisztviselővel majorizálhat), az elnöke, megfelelőbbé teheti a II-od foku ítéletet s végül a minisztert, aki végső fokon dönt, informálja, tehát III-od fokon is az történik, amit ő akar. Vagyis annak a szerencsétlen tisztviselőnek legfontosabb ügyében minden fórumon ott van a kormány politikai exponense, ágense, akinek állása kvalifikációhoz sincs kötve s aki hol mint feljelentő, hol mint vádló, felebbező, bíró, mint titkos besugó, de minden vonalon ott van.

Nem kell nagy fantázia hozzája, hogy ezt a nagy urat válságos időkben, mint rossz szellemet, magunk elé állítsuk, hogy a politikai üldözések korában ebben az urban a hazafias tisztviselő hóhérját lássuk. De feltéve, hogy a főispán a vármegyében szerepét bármi okból jól eljátszani nem tudná, ott a miniszter, kivégez az mindenkit, hiszen nem tartozik érte felelősséggel senkinek, hacsak az ördögnek nem.

Ilyen a magyar közigazgatási tisztviselő helyzete a fegyelmi eljárásban. Nem hiszem, hogy a legsötétebb Afrikában is legyen ilyen képtelen állapot. Ezen segíteni kell az ország és a tisztviselő érdekében. A főispánt meg kell fosztani minden fegyelmi hatalomtól, hasonlóképpen a minisztert is.

A tisztviselő ügyét első fokon az alispánja intézze el, másodfokon a törvényhatósági bizottság és a tisztviselők választottjaiból alakított bíróság, végső fokon pedig a közigazgatási bíróság. Ha a kormány az ugyyszólván katonai fegyelem alatt levő vasuti alkalmazottak fegyelmi ügyeit a tisztviselők által választott és a vasuti igazgatóság által kinevezett egyes bíróság elé utalta s abba modern szellemet vitt be, ne idegenkedjék ettől a közigazgatásnál sem. Nem fog ez fegyelmetlenségre vezetni.

Növelni fogja a tisztviselő önérzetét, megszünteti a netáni hatalmi tulkapásokat és pedig úgy a miniszterét, mint a tisztviselőt, mert ez utóbbi sem számíthat többé a főispán mindent eltakaró palástjára, felszabadítja a tisztviselő politikai meggyőződését anélkül, hogy őt a törvényhatóság ellenőrzése és hatalma alól kivonná. Hiszen ott a hat évről hat évre megisméltendő tisztujítás, amely az arra nem való hazafiatlan tisztviselőt egyszerűen elsöpri.

Mielőtt cikkemet befejezném, még csak egyet. Aki a boszorkánykonyhában már megfordult, tudja, hogy a fentírottak egytől-egyig valók. Tudja nagyon jól azt is, hogy az alkotmány biztosítéka nem az írott törvényben van meg, hanem az élő törvényben, abban a törvényben, amelyet a hatalom letéteménysei végrehajtanak. Tudnia kell azt is, hogy az élő törvénynek ma nincs garanciája, mert az azt végrehajtók teljesen ki vannak szolgáltatva a mindenkor kormányhatalomnak.

S ha mindezt tudja, akkor hazafias kötelessége, hogy a most tervezett alkotmánybiztosítékokat a tisztviselők függetlenségének törvénybeiktatásával viszontbiztosítsa. Fel tehát függetlenségi képviselő urak, készítsük el a viszontbiztosítást!

—l.

Az obstrukció.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 6.

Ki törődik ma az indemnítással? A mentelmi bizottság ülése igazolja a Házat. Mi történik a renitens Potocnyákkal? És Vajdával? Az általános nézet az, hogy Potocnyákat harminc napra kizárják a Házból.

— Hát ha ennek se fog engedelmességni? — kérdezik, akik ismerik a makacs horvátot.

— Az elnök dolga, hogy engedelmességre szorítsassék. Vajda ügyében még aligha lesz ma döntés.

Az indemnitás tárgyalása iránt alig-alig nyilvánul meg valamilyen érdeklődés. A táblán ez az egyetlen név buslakodik:

Petrovics István

Petrovics István nemzetiségi és természetesen bizalmatlan a kormány iránt, az indemnitást nem szavazza meg.

A horvátok még ma sem szerelnek le.

— Még kilenc szónokunk van! — beszélte Supilo.

— Hát muszáj mind a kilencnek beszélni? — kérdezték.

— Hogyne!... Ha egyszer elkészültek a beszédre, már csak nem tartják meg a bogyásban.

Igy hát valószínű, hogy az indemnitási vita még kihuzza ezt a hetet.

De hirtelen új szenzáció gyul ki a folyosó egén. Megtudták, hogy Lengyel Zoltán a következő indítványt jegyezte be az indítványkönyvbe:

„*Utasítsa a Ház a kormányt, hogy az önálló jegybank felállításának dolgában haladéktalanul tegye meg a szükséges intézkedéseket.*”

Megfogják hát az indítványozót a folyosón:

— Mit csináltál, Zoltán?

Lengyel nagyot néz.

— Hát semmit. Csak éltem képviselői jogommal. Arra fogom kérni a Házat még ma, hogy az indítvány tárgyalására üzön ki határidőt.

— Ez nem olyan sürgős, — vélték néhányan — ráérünk.

— Ha nem üzön ki határidőt, akkor interpellálni fogok az önálló jegybank dolgában.

— Nem fognak válaszolni az interpellációra.

— Ha nem válaszolnak, addig interpellálok minden héten kétszer, míg nem válaszolnak. Szint kell vallani a kormánynak is, a függetlenségi pártnak is.

Ezt mondván, dühösen otthagya az álmélkodó csoportot.

Részletes tudósításunk:

Rakovszky István elnököl az ülésen.

Az interpellációs könyvbe egész sor új interpellációt jegyeztek be. Így: *Ivánka Imre* a vándorcigányokról, *Polit Mihály* a szerb patriarkaválasztásról, *Pálási István* a kivételes elsőülési engedélyekről, stb.

Hoitsy Pál indítványára elhatározták, hogy az interpellációkra már két órákor áttérnek.

Lengyel Zoltán jelenti, hogy a múlt ülészekben bejegyzett indítványát most írásban benyújtja, kéri tehát, hogy annak indoklására tűzzenek ki határidőt.

Rakovszky István nem tehet eleget Lengyel Zoltán kérésének, mert indítványát a múlt ülészekben jegyezte be az indítványkönyvbe. (Helyeslés).

Következik az indemnitás tárgyalása.

Petrovics István nemzetiségi kifejtéi azon indokokat, amelyek miatt nem fogadhatja el az indemnitást. Indokai a nemzetiségi és a szociális kérdésen alapulnak. Ismerteti pártja álláspontját a nemzeti kérdésben. Tiltakozik a magyar hegemonia ellen, mert képtelenség, hogy az egyik nép legyen az ur, másik a rabszolga. Bánffy Dez. önek viszont az a teóriája, hogy az egységes magyar nemzeti államot kell kiépíteni. Ez alatt a nem magyar fajok beolvadását kell érteni. Ez az igazságtalan politika lehetetlen, képtelen. Hogy ezt a dinasztia érdeke is megkívánja, az legalább is izléstelenség. A magyar hadsereget sem fogja az ország mindaddig kivívni, míg a belső békét nem biztosítjuk. (Nagy zaj). Hosszasan polemizál Bánffy beszédével, majd áttér az új rendszer kritikájára. Kijelenti, hogy a közhatalom kezelésében sem látja az új rendszert és igazolja ezt az állítását példákkal is.

Elnök inti a szónokot, hogy ne kalandozzék el annyira a tárgytól.

Petrovics István: Folytatja a közigazgatás bírálatát.

Samassa János: Tisztesség dolga, hogy arról beszéljen, ami a tárgyhoz tartozik.

Petrovics István: Hát majd a képviselő ur fogja elbírálni, hogy mit mondjak. Folytatja.

Hogy lettem forradalmár?

Írta: Tolstoj Leo.*

A tőm öcsém, ahol ültém, nem uralkodott tulságos szigor. Nemcsak átkopogtatunk egymásnak, de talákozunk is a folyosókon, megosztottuk ételünket, dohányunkat beszélgettünk, fő éjszaka karban énekelünk. Nekem jó hangom volt. Igen, ha édes anyám nincs — szegény nagyon szívére vette a dolgot — egészen jól éreztem volna magamat a tömlőben. Többek között megismerkedtem ottan a híres Petrovival (később megölte magát egy füveddarabban) és még másokkal. Hanem én nem voltam forradalmár. Megismerkedtem két szomszédommal, akik a mellettem lévő cellákban voltak. Együtt csipték el mind a kettőt valami lengyel proklamáció miatt, de egyuttal amiatt is meggyűlt a törvénnyel a bajuk, mert amikor a vonathoz vitték őket, meg akartak szabadulni a kisérő őrszemtől. Az egyik lengyel volt, Lozinszki, a másiknak a neve Rozowszki volt, egy zsidó! Ez a Rozowszki még igazán fiatal volt. Azt mondta ugyan, hogy már elmult 17 éves de alig látszott idősebbnek 15 évesnél. Cingár, apró legény, fénylő szemekkel, élénk kedélyvel és a mi a fő, nagyon muzsikális volt. Még csak akkor alakult ki a hangja, de

nagyon jól énekelte. Az én időm előtt vitték őket a bírósághoz. Este felé vi szajóttek és elmesélték, hogy halálra ítélték őket. Senki sem gondolt erre. Az ő dolguk igazán olyan semmi-ség volt. — csak az őrszem kezéből akartak kiszabadulni, még csak meg sem sebesítették senkit. De ezenkívül is valódi örütségek látszótt a dolog, hogy egy olyat, mint Rozowszki, felakasszanak. És mi mindnyájan a tömlőben azt gondoltuk, hogy ez csak ijesztés és hogy az ítéletet nem fogják aláírni. Forrongott, mérgeődött elsinte mindenki, de aztán megnyugodtunk és az élet csak úgy folyt, mint azelőtt. Igen. Csak egyszer este felé az ő közlebb lép ajtóhoz és tudomra adja, hogy asztalosok jöttek, akik akasztófát csinálnak. En kezdetben nem értettem. Mi ez? Minek akasztófa? Hanem az ő, már öreg ember, annyira izgatott volt, olyan pillantást vetett reám, hogy megértettem, hogy az a mi két emberünknek készül. Kopogtatni akartam, beszélgetni pajtásaimmal, de félttem, hogy ők is meghallják. Pajtásaim is hallgattak. Amint kiléptem, mindnyájan tudták már. A folyosón és a kamarákban egész este oly csend volt, mint a temetőben. Nem kopogtattunk, nem énekelünk. Amikor a mutató a tizre járt, az ő megint odajött hozzám és tudomra adta, hogy Moszkvából hóhért hozattak. Ennyit mondott s rögtön tovább ment. Keztem kiabálni neki, hogy forduljon. Egyszerre hallom Rozowszki cellájából a folyosón keresztül: „Mit akarsz? Mit kiabálsz neki?”

Megfordulva annyit válaszoltam, hogy csak azért szólok, hogy dohányt hozzon nekem, de Rozowszki vett észre valamit a dologból és kezdett engemet fürkészni: „Mi okért nem énekelünk ma? Mért nem kopogtunk ma? Már nem emlékszem rá, hogy mit feleltem neki, de amilyen gyorsan csak tudtam, elmentem az ajtóból, hogy ne kelljen tovább beszélnem vele. Igen, ez egy rettenetes éj volt. Az egész éjszaka minden zöreijre figyeltem. Egyszerre — már reggeltájt — hallom, mintha járnának a folyosón és pedig többen. Odamentem az ajtó ablakához. A folyosón lámpa égett. Elsőnek a felügyelő ment keresztül. Kövér és úgy tetszik büszke és szilárd ember volt, de ekkor rémképnek látszott, halavány, ijedt volt, fejét lehorgasztotta. Utána segédje ment keresztül, felfújva, elhatározott arccal, mögöttük az őrség lépdelt. Elhaladtak az én ajtó mellett és megállottak a szomszédságomban lévő kamra előtt. Hallom, hogy a segéd kiált, de mintha hangja megmásvolt volna: „Lozinszki, kelj fel, végy tiszta ruhát!” Igen, aztán hallom az ajtót nyikorogni, belétek a celláiba; aztán hallom Lozinszki léptét, áment a folyosón a tulsó oldalra. Csak a felügyelőt bírtam még látni. Fehér volt, mint a fal, gombjaival játszott és vállát rázta. Igen. Egyszerre felfordul, mintha megijedt volna. Ekkor Lozinszki elment mellette és ajtó felé tartott. Szép ifju volt, hisz ismeritek a nemes lengyel típust. Széles, tiszta homlok, kacsával, finom-

* A nagy orosz írónak ezt az érdekes és jellemző irását az Andrejew Leonid szerkesztésében megjelenő „Swaboda i Schlena” legutóbbi száma közölte.

a közigazgatás részéről tapasztalt sérelmek elmondását.

Elnök másodszer figyelmezteti, hogy maradjon a tárgy mellett, különben megvonja tőle a szót.

Petrovics István: Fejtetem, hogy a magyar államesszme jogcímén a kormány a nemzetiségeket elnyomja. Ném ezavezza meg az indemnitást.

Elnök ezután Tuskán Gergelyt hívja fel szólásra.

Tuskán fel is emelkedik, de ebben a pillanatban érdekes incidens zavarja meg az ülést. A karzaton flemelkedik egy ur és szónokolni kezd. Az elnök szünetet rendel s ezalatt lezajlik a karzati szónok által okozott kevarodás, melyről lapunk más helyén tudósítunk.

Vagy tíz perces szünet után Rakovszky István úra elfoglalja az elnöki széket.

— Gondoskodtam arról, — mondta — hogy a maihoz hasonló események belátható időn belül ne zavarják meg tanácskozásainkat. Ezután Tuskán Gergely kezdte meg a beszédét.

Tuskán Gergely horvát nyelven beszél az indemnitás ellen. Történelmi visszaillesztést tesz Horvátország multjára és kifejti, hogy egy népnek sem sikerült a Dáván keresztüli hatolni, még a törököknek sem. Nem fog az sikerülni a magyaroknak sem.

Sterovác István, majd Modrusán Gusztáv horvátul beszél a javaslat ellen (Óriási zaj.)

Elnök ismételtlen figyelmezteti a szónokot, hogy szorososan a tárgynál maradjon.

Supilo Ferenc közbeszól: Ez nem iskola, hanem képviselőház!

Elnök: Supilo képviselő urat *rendrentastom*. Figyelmeztetem egyuttal, hogy az elnöki intézkedéseket ne kritizálgassa. Tessék folytatni hamar! (Nagy derűség.)

Modrusán Gusztáv ezután tovább beszél nagy zaj közben horvátul és arról panaszkodik, hogy a Ház figyelmenl iránta.

Elnök: Ezt nem veheti rossz néven, mert olyan nyelven beszél, amelyet nem értünk.

Utána Visontai Soma szólal fel: Szégyen, — ugymond, — hogy a magyar országgyűlésen heteken át valóságos hajza folyik a magyar állam ellen. A horvátok és a nemzetiségek azért jönnek ide, hogy a magyar nemzetet megalmazzák. (Nagy zaj.)

A horvátok türelmedenül kiabálnak.

Elnök a horvátokhoz: Türelmet követelek a magyar nyelv iránt! (Helyeslés.)

Visontai Soma szemteleneknek nevezi a horvátokat. (Hosszantartó nagy zaj.)

Elnök inti a szónokot, hogy kifejezéselt válogassa meg.

A horvátok rákiabálnak Visontaira: — Te fajmagyar palesztinai! (Nagy zaj és derűtség.)

Visontai Soma: Őök fellázadnak a magyar államltság ellen és horvátul beszélnek.

szőke, fűrtös haj, világoskék fénylő szemmel. Milyen virágos derék, egészséges ifjú volt. Megállt ablakocskám előtt úgy, hogy arcát egészen láthatam. Ijesztő, lesoványodott, fakó arc; „Krilow, van cigarettád?” Akartam neki adni, de a segéd hirtelen, mintha félne attól, hogy elkésik, előkapta tartóját és adott neki. Vett egy cigarettát, a segéd adott neki tüzet. Füstölni kezdett és mintegy elmerengett. De aztán feleszmélt és beszélni kezdett. „Kegyetlenség és minden igazság nélkül való. Nem követtem el semmi vétket. Én...” fehér, fiatal, nyaka, melyről nem bírtam levenni szememet, szinte megremegelt és elhallgatott. Igen. Ugyanekkor hallom, hogy Rozowszki kiált valamit a folyósón az ő vékony, zsidó hangjával. Lozinszki eldobta a cigarettát és ellépett az ajtóba. Az ablakocskánál Rozowszki mutatkozott. Gyermeki arca, fénylő szemével, véres és izzadt volt. Tiszta fehérnemű volt rajta, a nadrágja tulnagya volt, egyre felhurgálta kezével és egész testében reszketett. Oda nyemult bus arcával az én ablakocskámhoz. „Anoztolja Petrovics, ugye, a doktor mellett rendelt nekem? Nem vagyok egészen egészséges, még mellette kell innom.” Senkisémet felélt és ő kérdő pillantást vetett hol reám, hol a felügyelőre.

Mit akart azzal mondani — én csakugyan nem értettem. Igen egyszerre a segéd haragos képet vágott és valami csikorgó hangon ragadtatott: „Miféle ötlet már ez? Menjünk!” És eg-

Supilo Ferenc: Jogunkkal élünk! (Nagy zaj.)

Felkiáltások: Spion! Spion!

Visontai Soma: Supilo ur...

Förster Ottó: Somát ezért a kifejezésért rendre kell utasítani.

Visontai Soma: Supilo ur konspirál a magyar állam ellen!

Supilo Ferenc: Hazudik!

Elnök Supilot rendre utasítja.

Visontai Soma: Nem szabad tűrni, hogy a magyar parlamentben így veselkedjenek.

Polit Mihály: Ez a kultúra?! (Nagy zaj.)

Visontai Soma: A külföldön is izgatnak ellenünk!

Polit Mihály: Be kell bizonyítani!

Bathyány Tivadar gróf felugrik és Polit felé kiáltja: Bebizonyította Bethlen István az interpellációjában. (Zajos: Ugy van! kiáltások.)

Polit Mihály feláll és beszélni akar, de Eláll! és Üljön le! kiáltások hangzanak fel ellene.

Visontai Soma felszólítja az elnököt, hogy a törvényes rendet a horvátokkal és nemzetiségekkel szemben a házszabályok sérelme nélkül érvényesítse. (Zaj és helyeslés.)

Elnök: Ki kell jelentenie, hogy bármennyire nehezebbre esik ez neki, a házszabályokhoz alkalmazkodnia kell, bizik azonban benne, hogy a Háznak sikerülni fog méltóságát és akaratát érvényre emelni.

Polit Mihály személyes megtámadás címen szól. Ő a magyar államesszme ellen nem konspirál, ő híve a magyar államesszmeinek, de nem a mostaninak, hanem a régi Hungáriának.

Egy hang: Vén pojáca, üljön le!

Polit Mihály ismételt elnöki figyelmeztetés után tiltakozását megújítva leült.

Ezután az interpellációra került a sor. Adamovich István a katonatisztek kivételes nősülési engedélye ügyében interpellációt intéz a honvédelmi miniszterhez.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter a hozzáintézett interpellációra válaszolva kijelenti, hogy az ügyet méltányosan fogja rendezni.

A miniszter válasza és a csütörtöki napirend megállapítása után az ülés véget ért.

Hlinkát elítélték.

Hazahozzák Ausztriából.

— Az Arad Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 6.

Érdekes izgatási pörben ítélkezett ma délután a kir. Kuria. A pör vádlottja Hlinka András, a hírhedt tót agitátor, aki, mint a rózsahegy plébánia római katólikus lelképásztora, a legelkeseredettebb harcot indította meg minden ellen, ami magyar. A magyar eszmé-

nek teljes kiirtása volt zászlajára írva, melynek kibontásához a külföldi szlávoktól érkezett pénz. Az addig békés lakosok gyűlölettel égve gyülekeztek táborába, a kellő alkalmat várva, hogy nyíltan felléphessenek. Hlinka izgatásainak eredménye volt az a sajnálatos vérengzés is, amely legutóbb Csernován folyt le és a véresszájú agitátor híveit a csendőrszuronyok elé hajtotta.

A legutolsó képviselőválasztás alkalmával Hlinka András községről községre járt hűséges tanítványával, Srobár Lőrinc dr. orvossal együtt, akít tót nemzetiségi programmal léptetett fel Rózsahegyén. A korteskedésnek amugy is tág korlátait messze túllépő izgató beszédekkel igyekeztek táborukat szaporítani. Törekvésük az volt, hogy a nép lelkületében gyűlöletet keltsenek a magyarság iránt, úgy tüntetve fel a tótajku lakosság helyzetét, hogy minden rossznak kiforrása és okozója a magyar. S ha a választáskor kisebbségben maradtak is, azt minden bizonynyal elérték, hogy az egyetértés, az összetartás erősen megrendült.

A választás lezajlása után az elbukottak még nagyobb elkeseredettséggel folytatták harcukat. A lappangó tűz lobogó lánggá lett akkor, amikor Hlinkát megyés püspöke meg nem engedett izgatásai miatt állásától fölfüggesztette és fegyelmi eljárást indított ellene. Templomi zászlók alatt körmeneteket rendeztek, a szülők gyermekeiket kivették az iskolából, könyveiket széjjeltépték, őket a záróvizsgálatra nem engedték. A hatóság végre nem nézhette tétlenül, hogy a megvadult lelkiatya mint veti nap-nap után az égő csóvát a nép közé és Hlinkát tizenhat társával egyetemben letartóztatta.

A vádirat csinos bokrátaiba kötötte azokat a kifejezéseket és mondatokat, amelyekkel Hlinka és társai izgatták a parasztokat.

„Minek a tót parasztnak magyar nyelv, azzal a népet csak britani lehet, — mondotta Hlinka a többi között — hiszen a tót a magyar bíróságok előtt úgy áll, mint a marha, meg az ökör, mert ott minden magyarul megy.”

Hasonlóképen beszélt Srobár dr. is:

— Le a magyarokkal és zsidókkal! Legyen forradalom! Kaszákkal, kapákkal verjük őket agyon. Üssétek agyon a csendőröket!

Kettejükön kívül izgatás miatt vád alá került 14 társuk is.

A rózsahegy törvényszék tavaly, november végén tárgyalta napokon át a bűnpört s az összes vádlottakat bűnösnek mondotta ki a nemzetiség elleni izgatás vétségében. A bíróság a fővádlottat: Hlinkát két évi államfogházra és 1500 korona pénzbüntetésre, Srobár dr.-t egy évi államfogház és 900 korona pénzbüntetésre, Jancsik András 6 havi államfogház és 500 korona pénzbüntetésre, Gregus Györgyöt 5 havi államfogház és 200 korona pénzbüntetésre, Cheben Pétert 5 havi államfogház és 100 korona pénzbüntetésre ítélte. Tomik plébánost az izgatáson kívül még a választói jog ellen elkövetett vétségben mondotta ki bűnösnek a bíróság s ezért 4 havi államfogház és 500 korona pénzbüntetésre ítélte. A többi vádlottat a kir. törvényszék egyenkint 2 havi államfogház és 100 korona pénzbüntetésre ítélte. Azonkívül a bíróság három évre felfüggesztette az összes vádlottakat polgári jogait s a letartóztatott vádlottak szabadlábra helyezte.

A pozsonyi kir. tábla az elsőfoku ítéletet indokainál fogva is helybenhagyta.

Hlinka András plébános a táblai ítélet után Csehországba menekült, ahonnan most már csak levélileg láttja híveit, a magyarság és a zsidók ellen s ennek az izgatásnak gyümölcse a csernovai véres zendülés.

A kir. Kuria büntető tanácsa ma tárgyalta

szen tisztán láttam, hogy Rozowszki fel sem bírta fogni, hogy mi történt veie és egészen öntudatlanul ment, szinte futott a folyósón át. Csak egy idő múlva szegült ellen — jól hallottam rémes kiáltását és sírását. Dulakodás keletkezett, lábdobogás hallatszott. Hingosan sirt és nyöszörgött. Majd távolodott és távolodott — a folyósó ajtaja csattant egyet és aztán minden csendes lett... Igen. Mindkettő: csakugyan felakasztották, megfojtották kötéllal. — Egy ór iátta és eimesélte nekem, hogy Lozinszki vergődött és kapálózott, úgy, hogy erőszakkal vitték fel az emelvényre és erőszakkal tették fejét a hurokba. Igen. Az ór nem volt tulságosan okos. Nekem egyre hajtogatta: Uram, rettenetes dolog volt. Végre is nem olyan szörnyű az egész. Amikor ott hagytak, csak néha vonaglott válluk így, — megmutatta, hogy emelkedett és ereszkedett görcsösen a válluk. Aztán a hénér egyet rántott, mint mondják azért, hogy a hurok jobban szorjon és azzal vége volt. Ibbet meg se moccantak. Nem is olyan szörnyű, — ismételte Krilow az ór beszédét és mosolyogni próbált. De mosolygás helyett hangos sírásra fakadt. Sokáig hallgatott astán, nehezen lélekezve és elfojtva sókogatását, mely egyre füstört gégéjéből.

Azóta forrada már vagyok. Igen, mondotta, ha kisze megnyugodott és röviden befejezte élettörténetét.

ezen ügy semmisségi panaszait. A vádlottak s védők a tárgyaláson meg sem jelentek.

A Kuria helybenhagyta az elsőbíróságok ítéleteit s így most Hlinkának be kell vonulnia két esztendőre az államfogházba.

Tegnap a képviselőház folyosóján Sdghy Gyula szóvá tette Wekerle miniszterelnök előtt a dolgot s megkérdezte, hogy mi történik ez esetben, ha Ausztria nem szolgáltatná ki Hlinkát.

A dolog mindenesetre kényes, válaszolta a miniszterelnök, mert politikai vétségek nem képezik a kiadatás tárgyát, a kormány azonban mindent el fog követni, hogy Ausztria Hlinkát kiadja. Ha ez mégsem vezetne eredményre, a kormány módot fog találni arra, hogy Hlinkának Ausztriából irányuló izgatásait lehetetlenné tegye.

Egy aradi csőd viszontagságai.

Pör a kényszer-egyezségből.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 6.

A magyar csődgyakorlatban aligha lehetett párja az esetnek, amely egy aradi csőd dolgában most bekövetkezett. A jogi tekintetben fölöttébb érdekes fordulatnak részletei ezek:

Több hónapja van, hogy Rácz József aradi fűszer- és csemegeáru kereskedő, akinek a Szabadság téren volt üzlete, csődbe jutott. A csődeljárás annak rendes módja szerint jutott előre, egészen a csődvagyon értékesítéséig. A csődvagyon eladására is kitézték az árverést, de közvetlenül annak megtartása előtt Pénzes Ákos csődtömeggondnoknál megjelent a vagyonbukott és kényszer-egyezséget ajánlott föl.

A csődtörvény szerint, ha a vagyonbukott a követelések negyven százalékát kilizeti, vagy annak kifizetését biztosítani tudja és ha ehhez a hitelezők két harmadrésze hozzájárul, a kényszer-egyezség kimondandó s a negyven százalék lefizetése után a csődöt megszüntetik. Rácz József bemutatta a hitelezők kétharmadrészeinek nyilatkozatát, amelyben ezek a kényszer-egyezséghez hozzájárulnak; bemutatta emellett Hartmann Samu aradi kereskedő levelét, amelyben ez kijelentette, hogy a csődkövetelések negyven százalékát kifizeti.

Ennek alapján az árverést fölfüggesztették. A csődbíróság tárgyalás alá vette a kényszer-egyezségi ajánlatot, azt mindenben megfelelőnek találta s a csődtömeggondnokot annak lebonyolítására hívta föl.

Hetek teltek el, de a negyven százalék lefizetése még mindig készt. A dolog már azért is sürgőssé vált, mert november elsejére a bolt-helyiséget át kellett adni a háztulajdonosnak. A tömeggondnok végül az árukat a lakására vitette s fölhívta Hartmann Samut, hogy a negyven százalékot fizesse be. Hartmann azt válaszolta, hogy időközben az ügy olyan fordulatokat vett, amelyek után nyilatkozatát nem tarthatja fenn s a negyven százalékot nem fizeti ki.

A váratlan eseményről Pénzes csődtömeggondnok jelentést tett a csődbíróságnak. Most előreláthatóan intézkedések fognak történni, hogy a csődtömeggondnok indítson pert Hartmann Samu ellen a csődkövetelések negyven százaléka erejéig, a csődeljárást pedig a maga rendes útján folytassák tovább, azaz a csődvagyon árverés útján értékesítsék.

Ügyvédi körökben sokat foglalkoznak az egyszemélyes esetekkel s ezek részleteivel. Így világos az a körülmény is, hogy amennyiben Hartmann a bíróság a fizetésre kötelezi, joga van az áruk árveréséből befolyó összegre? Ebben az aradi csődbíróság fog döntést hozni.

Kiderült apagyilkosság.

Négy év után.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 6.

Borzalmas büntényről ad hírt *kladovai* tudósítónk.

Ezelőtt négy évvel meghalt a falu egy jómódu gazdája, Balázs Zámfir. A falu papját, aki egyúttal a halottkémí hivatalt is viseli, meghívták a halotthoz. A papnak feltűnt, hogy Balázs fején egy nagy, körülbelül 13 centiméternyi sebhely van. A gazda otthon levő négy legény fia azonban azt válaszolta a kérdezősködésekre, hogy a seb nem ütéstől származik, hanem apjuk egyszer ittas, beborezott állapotban a padlásról lezuhant és ekkor zúzta be a fejét. A halottkémét ez a válasz megnyugtatta és engedte, hogy a halottat békén eltemessék.

Mostanában azonban hazajött a halálesetkor katonáskodó legidősebb fiú, *Jefta*, aki hallotta a faluban rebesgetni, hogy édesapját az öcsösei, *Mitru* és *Flórea* ölték volna meg. A legényt nyugtalanította a kósza hír és hogy a gyanu felől megbizonyosodjék, az öcsöseit feljelentette — mint tetteseket — az alispánnál.

A feljelentésre megindították a nyomozást, a mely a legnagyobb titokban öt hónapig tartott. Az összegyűjtött adatok azonban nem adtak elegendő bizonyítékot arra nézve, hogy a halott tényleg gyilkosság áldozata lett. Hogy az ügyre végre világosság derüljön, az ügyészség elrendelte Balázs Zámfir holttestének exhumálását, ami tegnap ment végbe.

A Kladován kiszállott bizottság felásatta a sirt és a koporsó felfeszítése után konstata, hogy a már teljesen elporladt tetem csontvázának koponyáján egy 13 centiméter hosszúságú, tompa eszköztől eredő seb helye látszik. A koponya a seb helyén egészen át van lyukasztva.

Valószínű, hogy a seb ütéstől és nem zúrástól származik, mert a koponya összeviszsa van repedezve és a seb szélén is össze töredezett a koponyaföld csont.

A terhelő gyanúokra a két gyilkos testvér és a gondatlan halottkém-pap ellen megindították az eljárást.

A műlovas balesete.

Rázuhan a lova.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 6.

Izgalmas látványban volt részük ma délután a korszón sétálóknak. A Széchenyi-utca sarkán, a Hungária kávéház előtt, bánatosan lehorgasztott fővel vezette fehér lovát *Kohn* Arthur borsodmegyei születésű műlovas, ki a vásár ideje alatt a vásártéren felállított cirkuszban mutogatta a tudományát olcsó pénzért, lóháton. A nagy hideg, mely hirtelen és váratlanul beállott, távol tartotta a ponyvatetejű cirkusztól a nézőközönséget s így az artista-társulat igen rossz üzletet csinált. Ma aztán fel is szedték a sátorfájukat, hogy odébb álljanak egy városra. Mindenki magához vette legértékesebb holmiját, amit nem akart a kocsiban elhelyezni, mely a kellekeket szállította, és *Kohn* Artur, mint a ránézve legértékesebb és egyetlen vagyonát, fehér lovát ragadta kötőféken és vezette, talán korgó gyomorral az utcán. Jóval mögötte jött a cirkusztársulat többi tagja.

Amikor *Kohn* a Széchenyi utca sarkára ért, a ló térde megroggyant és az állat a földre zuhan, maga alá temetve vezetőjét, ki velőtrázó sikoltozásával hamar a helyszínére csődítette a

járókelőket. Csak nagynehezen sikerült a szomorú látvány szemtanúinak, az odasiető rendőr segítségével, a szerencsétlen műlovast ki-zabadítani rettenetes helyzetéből. Azután a fehér lovat is felállásra nógatták, míg végre reszkető inakkal feltápászkodott és megértő szemmel nézte a földön fekvő, nehezen lélekző, félig elalélt gazdáját. A ló lehajtotta fejét tehetetlen gazdája mellé s a szerencsétlenül járt műlovas szenvedése dacára felemelte erőtlen karját, hogy az állatot, mely jóban-rosszban, jóllakottan és éhesen mindig hű bajtársa volt, gyengéden megsimogassa.

Nemsekára odasereglettek az artistatársak valamennyien és jajveszékelve, siránkozva álltak körül a földön fekvő szegény kollégájukat. Végre aztán *Issekutz* László dr. jelent meg a baleset színhelyén és kettős lábtörést konstata, mire az időközben odaérkezett mentők be-szállították a szerencsétlen műlovast a kórházba.

Az egész eset vagy egy félórát tartotta izgatottságban a körülállókat.

A karzat szónoka.

Intés a magasból.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 6.

A képviselőház mai ülését zajos incidens zavarta meg. Egy politikai-mániában szenvedő ember, akinek már volt hasonló esete, *Tuskán* Gergely beszéde közben a karzatról formális szónoklatot intézett a Házhoz.

Amikor ugyanis a jegyző szólásra hívta *Tuskán* Gergelyt, a megszokott Visoki sabore helyett váratlanul magyar szó hangzott fel. Mindenki meglepetve kereste a forrását s a második emeleti karzat korlátja előtt őszes haja, egyszerűen öltözött ember ötlött szembe, amint nagy hévvel gesztikulál.

— Tisztelt Ház! — mondta, egészen a parlamenti formákhoz alkalmazkodva. A magyar nép és a horvát nép nevében jövök. Figyelmeztetni akarom az elnököt és az országot, hogy a horvátok és nemzetiségiek, akik ezt a gyilkos, nemzetrontó obstrukciót folytatják, a bécsi kamarilla bérencel.

Az elnök felháborodva esengett.

— Csendet kérek! Csendet kérek! — mondta. *Tuskán* Gergelyt illeti a szó.

Az ambiclózus hazafit azonban hiába ráncigálták a karzaton a teremőrök, a Ház viharos derűtsége közben folytatta a szónoklatát.

— Én azt akarom mondani, hogy ennek nem lesz addig vége...

Ennél tovább csakugyan nem juthatott. Az elnöki székben *Rakovszky* István volt, aki nem azok közül az elnökök közül való, akiket bombadobás sem zavar meg nyugalmukban. Idegesen felugrott.

— Az ülést öt percre felfüggesztem! — jelentette ki.

Azután *Kóbor* Károly terembiztost magához intette:

— Azt az embert vezessék hozzám az elnöki szobába. És a terembiztost is, aki nem bírta megakadályozni ezt a rendetlenséget.

Az elnöki szobában kiderült, hogy a karzati szónok régi ismerőse a Háznak. *Mészáros* Károly Lipót-köruti ékszerész, aki már tavaly is megszólalt a magasból.

— Azért beszélttem — mondta. — mert tudom, hogy az én egyszerű szavam többet használ, mintha tíz függetlenségi képviselő szónokolt volna.

Az elnöki hivatal előszobájában ott volt *Szappanos* István is. Mikor a lelkes óras ész-

revette, nekirontott, a mitsem sejtő öreg ur arcát össze-vissza csókolta, majd a kezét csókolta meg s letérdelt előtte:

— Ez az igazi hazafi! — mondta.

Az öreg kecskeméi követ módfelett elértékényedett:

— Jól van fiam! — mondta.

És odafordult a de.ektivekhez:

— Ennek a derék, becsültes embernek a hajszála sem görbülhet meg! Szégyen, gyalázat volna, ha ilyen cselekedetért büntetés járna. Inkább dicéret.

Az elnök intézkedett, hogy Mészáros Károlyt egyszer és mindenkorra *tiltsák ki a Házból*.

Mészáros ellen megndították a kihágási eljárást s egy rendőr az V. kerületi kapitányságra kísérte, ahol mindenek előtt az elmebeli állapotát vizsgálták meg. A hatósági orvos konstataulta, hogy Mészáros épeszű, csak kissé exaltált ember. Azután a rendőrfogalmazó elé vezették. Itt arra a kérdésre, hogy miért zavarta meg a parlament tanácskozását, azt felelte, hogy mélyen felháborította őt a horvát képviselők viselkedése, különösen az, hogy a képviselőházban horvát nyelven beszélnek. Mivel egy magyar képviselőnek sem akadt bátorsága, hogy ez ellen energikusan felszólaljon, ő vállalkozott rá. Mészáros Károlyt a kihallgatás után *50 koro-a pénzbírságra* ítélték.

A választás alakjaiból.

II. Hogy születik a jelölt?

Arad, november 6.

Az ember olyan gerince, aki másnak a kedvéért él. Vagy azért tesz valamit, hogy másnak örömet okozzon vele, vagy pedig, hogy valaki pukkadjon miatta. (Az még eldöntetlen, hogy e kettő közül melyik okozza a nagyobbik gyönyörűséget.) Olyasmit, ami mindenkit hidegen hagy, senki sem követ el.

A városatya-jelölt is a mások kedvéért, mások miatt születik. Régi tapasztalat ugyanis, hogy a jelöltek legtöbbje akkor buvik elő az őszi talajból, a mikor az ugynevezett hivatalos jelöltek már megszülettek. Addig nincs szó aspiránsokról, mandátumvadászokról, de mihelyt a hivatalos liszta künn van, úgy sorozódnak, akár az olyan embernek barátai, aki főnyereményt csinált. Az órák, a percek új jelölteket hoznak napfényre.

Ennek a jelenségnek érdekes kísérő momentumai vannak. Tessék majd megfigyelni.

A hivatalos jelölés természetesen zugolódást kelt. Egymásután fedezik föl a szépséghibáit.

— Benne hagyták a mumiákat. Persze a tehetetlen öregektől nem várhatunk semmit. Ahol ilyen nagy a pótdadó, ott nem mumiákat kell küldeni a törvényhatóságba!

— Csupa fiatal, csupa tapasztalatlan ember! Nőjjenek előbb a kicsikék. Elvégre a törvényhatóság nem ovóda. Harmincöt, harminchat éves gyerekek nem odavalók!

— Puff neki! Csupa hivatalnok!

— Csupa iparos!

— Csupa fiskális!

— Csupa analfabéta!

Ilyen ellentétes kritikák keverednek egymásba. Megelégedve azonban senki sincsen a kandidálással. És a mikor a sok elégedetlen nyilatkozat halommá nő, akkor egyöntetűen fakad ki belőle ez a megjegyzés:

— Más emberek kelienének oda!

Csodálatos: aki azt mondja, hogy más, az mindig magára gondol. A lelkében összehasonlítja magát a jelöltekkel, s az összehasonlítás természetesen az ő javára üt ki. És aki tovább megy egy lépéssel az összehasonlításnál, az a következő pillanatban már városatya-jelölt.

A mikor az első megnyilatkozásokat teszi, így indokolja:

— Barátom: te tudod, hogy sohase ambicionáltam a városatyaságot. De a mikor egy Iksz Ipszilont hivatalosan jelölnek, akkor már csak nekem több jogcímem van erre!

A többieknek már így folytatja:

— Öregem, hallotta? A X ik kerületben nem hagynak békivel. Hatvan polgár küldöttségileg keresett föl s kért, hogy lépjek föl. Tombolnak a hivatalos jelölés miatt. Olyan emberre van szükségük, mint én. Én huszonnégy órai gondolkodási időt kértem, de azt hiszem . . .

Igen, ő föllép. A taktikája kétféle. Mindenki ellen dolgozni és senki ellen se dolgozni. Az előbbi taktikát ily kéréssel követi:

— Kedves polgártárs, ha szeret: szüz cédula. Egy név. Azt kilencszer is ráírhatja a cédulára. Legjobb ha ezzel szavaz:

A X. kerületi reformpárt végrehajtó-bizottságának hivatalos jelöltjei:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

VESE K. ADORJÁN.

Ez természetesen az önjelölt neve. Ez a „szüz” cédula

Más helyen így kopogtat be:

— Én senki ellen nem dolgozom. Én egyszerűen be akarok jutni. Nekem mindegy, akárkit töröl. Csak engem ragasszon be. A kilenc közül van talán valakije, akit kevésbé szeret, mint a többi nyolcat?

S ebben igaza van. Hol van az a kilenc, sőt két ember, akit egyformán szeretünk? Az ily módon kapacitállak nem kapnak szavazó cédulát, csak egy vékony, a hátulján gummi-arabikummal bekent papírszeletkét:

VESE K. ADORJÁN

Vigan megy a dolog. A jelölt a nagyobb effektus kedvéért programbeszédet is tart. S ez az, ami őt a hivatalos jelöltektől megkülönbözteti. Amazok, a jámborok, többnyire nem képzelik magukról, hogy a várost kifogják fordítani sarkaiból. Ő azonban napoleoni kijelentéseket tesz.

— A klikkeket kell megtörni, igen, a klikkeket! Végét fogjuk vetni a gyalázatos klikk uralomnak. Le fogjuk törni a klikkeket! . . .

Ez a leghatasosabb. A szó maga is jól csattog a beszédekben, de meg azután hol nincsenek klikkek és mire nem lehet a klikk köpönyegét ráhuzni? . . .

Van valami szép az önjelölt hivatásában. A gyöngébbnek járó szimpátia lassanként elfelejteti, hogy a valóságban szelid kis törtető. Egyszerre hőssé lesz, aki a hivatalos liszta kilenc fejű sárkányának akarja lezzelni, ha nem is mind a kilenc, de legalább egy fejét A hivatalos jelöltké a hatalom, övék a reklám. A hivatalosaké a szavazat, az övék a rekonszeny, amelyet sajnos, főképp azok ontanak a legbővebben, akik nem szavaznak.

És ezen a csekélységen mulik, hogy Vese K. Adorján lemarad. Dacára a szüz cédulának, dacára a rengeteg gummi-arabikumnak, s dacára az érdemeknek, a korkülönbségnek és a rátermettségeknek, amely őt a hitvány győzők fölé emeli.

A választás után gyilkos ironiával olvassa a megválasztottak névsorát:

— Micsoda banda! Valósággal szerencse, hogy

nem kerültem be. Mától kezdve városatyának lenni: a legnagyobb blamázs . . .

De mindenek ellenére ez a gondolat vigasztalja:

— Nyolcvankilenc szavazatot kaptam. Fiacskám, az mégis valami, ha egy embert, a nélkül, hogy csak egy lépést is tett volna, nyolcvankilenc ember érdemesnek találta a bizalmára . . .

Potocnyákat kizárják.

Harminc napra.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 6.

A Potocnyák-affér ma ismét foglalkoztatta a mentelmi bizottságot. A makacs horvát képviselőt, aki nem akarta a Házat megkövetni s aki a mentelmi bizottság meghívóját egyenesen visszautasította, a mentelmi bizottság javaslata alapján harminc napra kifogják zárni a Ház üléseiről.

Ilyenmü határozatra eddigelé még nem volt eset a parlamentben. Lengyel Zoltánt fenyegette a Tisza-éra alatt az a veszedelem, hogy harminc napig nem technikázhat, de őt megmentette a kizárástól az időközben bekövetkezett házfeloszlatás. A mentelmi bizottság kizárásról szóló javaslatát a Ház nem vehette a feloszlatás miatt tárgyalás alá s a választások után, mikor Lengyel ismét bekerült a parlamentbe, a régi bűnök miatt már nem lehetett ellene eljárni.

Potocnyák azonban most már nem fogja elkerülni a harminc napos kitiltást. Legalább is nem valószínű, hogy most újból feloszlatják a Házat.

A kizárt Potocnyák

Budapesti tudósítónk jelenti: A mentelmi bizottság ma délelőtt 10—1-ig ülést tartott, amelyen Potocnyák és Vajda Sándor mentelmi ügyét is tárgyalták. A bizottság kimondotta, hogy Potocnyák engedetlen volt, amikor nem volt hajlandó a Házat ünnepélyesen megkövetni, tegnapi levelével pedig újabb engedetlenséget követett el. A bizottság az ismétlődés esetét látván fenforogni, Potocnyákat *30 napra kizárta a magyar országgyűlésből*. A határozat akkor emelkedik érvényre, ha a Ház a bizottság javaslatát elfogadja.

Vajda Sándor ügyében a bizottság megállapította, hogy Vajda mentelmi jogát az ülésen, amikor kivezették a terem-ből, — megsértették.

Kossuth, az elvhü.

Lengyel Zoltán minapi beszédében azt mondotta, hogy a függetlenségi párt és Kossuth Ferenc nem azok többé, akik voltak.

A függetlenségi párt ma így válaszol erre a vádra:

Az illető hetvenkedő képviselő tegnap mint valami nagyszerű sláger vágta ki a Kossuth Ferenc parlamenti beszédeiből vett idézeteket. Ez a „sláger” azonban csak a felületes, vagy elfogult elmékre lehet hatással. Komolyan és józanul gondolkodó ember nem láthat benne egyebet, mint izetlen okvetetlenkedést és marakodó szájhösködést.

— Kossuth Ferenc ma éppen úgy állja azokat az elveket, amiket ellenzéki korában hirdetett, mint ahogy állotta akkor. Sőt ma is hirdeti azokat. Az utolsó betűig. Az összes közös intézményekre így a kvótára vonatkozóan is ugyanaz az álláspontja, mint volt. Ugyanez áll az egész függetlenségi pártra is.

Függetlenségi körökben megelégedéssel fogadták ezt az erélyes nyilatkozatot.

A bűnös Berlin.

Bülów és Brand.

Másfél évi fogház.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 6.

Még véget sem ért a Harden-Moltke pör szenzációja, máris új botrány tárgyalása kezdődött meg Berlinben. Ma kerül szembe a törvénytörés előtt Brand Adolf német író Bülów birodalmi kancellárral, akit erkölcsstelen üzemekkel gyanúsított. Brand neve még ismeretlen a külföldön, holnap úgy lehet — Harden mellett fogják emlegetni. A két író harcmodora és küzdelmének célja egymástól merőben eltér. Brand a fajtalanúságot szigorúan büntető 175-ik paragrafus ellen fejt ki széleskörű agitációt. A homoszexualitást nem tartja meggyalázónak, sőt beismeri, hogy ő maga is homoszexuálisan terhelte.

A császár fajtalanokodó környezete, a Tafelrunde azért Brandnak sem tetszett. Sőt egyik röpiratában a legkíméletlenebb módon mutatott rá az udvari emberek erkölcsstelen ségére és azt írta Bülów hercegről, hogy ő is homoszexuális. Meg is nevezte a kedves barátot Schäffer titkos államtanácsos személyében. A röpiratnak inkriminált passzusa így szól:

Egyik botrány a másikat követi. A zsarolás virágjában van, szerencsétlenség szerencsétlenségre, nyomor nyomorra, bűntény bűntényre, hamis eskü hamis esküre halmozódik és senki sincs, aki a császárnak megmondaná az igazat! Szégyenteljes csuszás mászás, alávaló intrikálás jobbról is, balról is. — ahol pedig egyetlen férfias, bátor szó elegendő volna, hogy a császár egy tollvonásával vége szakadjon az egész botrányoknak és gát emeltessék az ezertféle igazságtalanságnak. Mikor lesz a birodalomnak olyan kancellárja, aki nem fél semmiféle leleplezéstől és akinek éppen ezért bátorsága van, hogy a császár elé teszi a berlini rendőrfőnökségnek listáját, amelyen a birodalomgyűlésen elhangzott adatok szerint több mint húszezer homoszexuális egyén neve szerepel, kiket ilyenekül ismer a rendőrség?!

Bülów herceg nem hallgatót tovább s ha Brand fölészólításának nem is tett eleget, de őt magát bíróság elé állította.

A közönség eddig keveset törődött Brand vádaskodásával, mert nem hiszi el, hogy Bülów kancellár abnormális cselekedetekben lenne részes. Inkább arra kíváncsiak az emberek, ki áll Brand háta mögött? Erre a kérdésre a holnapi tárgyalás fog minden valószínűség szerint feleletet adni. A vádlott író eddig minden vallomást megtagadott azzal, hogy csak a törvénytörés előtt nyilatkozik. Ugy látszik, Brand nagy meglepetéseket tartogat a tárgyalásra.

A tárgyalásról szóló táviratunk így szól:

Berlin, november 6. A berlini Landgericht II. büntetőkamarája előtt ma kezdtek tárgyalni Bülów birodalmi kancellár becsületsértési pörét Brand Adolf író ellen. Az esküdtzéki terem ez alkalomra ismét zsúfolásig megtelt. A rendőrök nagy számát kellett mozgósítani, hogy a rendet fenttarthassák. A nézők részére fentartott helyen olyan sokan ültek, hogy egy tűt sem lehetett volna a földre dobni. Nagyon sok hírlapíró jelent meg a tárgyalásra. A külföldi sajtó képviselői is szép számmal vannak képviselve és külön e célra felállított asztaloknál dolgoznak.

Az elnök a tárgyalást fél 10 órakor nyitja meg. Tanukként megjelentek Fritz von Holstein titkos tanácsos, Schäffer dr. titkos kormány-

tanácsos, Hirschfeld Magnusz dr., a Moltke-Harden pörből ismert szakértő és mások. Először jelent meg Eulenburg herceg, kit szolgálva vezet. Bülów herceg megjelenését 11 órára helyezte kilátásba. A tanuként beidézett Lebel gróf és Schulenburg gróf nem jelentek meg. Hohensu gróf Vilmos és Lynar gróf szintén nem jöttek el a tárgyalásra. Az első államügyész egy táviratot olvas fel, mely szerint Lynar gróf elűnt, tartózkodási helye nem ismeretes.

Preuss államügyész szólásra emelkedik és a következőket mondja: Tekintettel arra, hogy a legfontosabb tanuk hiányzanak, nem lehet megkezdeni a tárgyalást. Nincs itt nevezetesen Schulenburg gróf. Amit a vádlott állított, azt nem saját meggyőződésévé, hanem beavatott személyekről állítólag szerzett értesülés alapján állította. Ezekhez tartozik Schulenburg gróf. Erről a tanuról semmi szin alatt le nem mondhatok.

Ami azokat a tanukat illeti, kik a Bülów herceg római nagykövetsége idejében törétekre vonatkozólag idéztettek be tanuknak, természetesen ezekről sem mondhatok le. Összesen mintegy tíz-négy tanuról van szó.

Az államügyész: A vádlott meg fog győződni, hogy milyen könnyelműen ment lépre.

Ezután az elnök fölteszi a szokásos kérdéseket a vádlottnak és az erre adott válaszokból kitűnik, hogy vádlott 33 éves, többször büntetve volt.

A tárgyalás folyamán Bülów herceg automobilon érkezett és egy kúri szobában várta, míg a sor az ő kihallgatására kerül.

Másik távirat jelenti:

A Bülów-Brand ügyben a tárgyalás során, a vádlott az elnök kérdésére elmondja, hogy előbb ügyvéd volt, majd könyvkereskedő lett, szűn a szabadgondolkodókhoz csatlakozott. Megvallja, hogy ő maga is homoszexuális hajlamu, de kénytelen volt Bülówt támadni.

Nagy érdeklődést kellett ezúttal Bülów birodalmi kancellár kihallgatása. A kancellár eskü alatt kijelenti, hogy neki homoszexuális, perverz vagy abnormis hajlamai soha nem voltak, az ilyen dolgok iránt évek óta a legnagyobb álatot érezte. Megfoghatatlan előtte, hogyan vádolják ilyesmivel. Megjegyzi, hogy vallomása nemcsak a 175. §-ba ütköző vétségekre vonatkozik, hanem egyáltalában az összes hasonló dolgokra is. Képtelenség az egész vád.

Eulenburg herceg tanu kijelentette, hogy az egész dologról abszolút semmit sem tud. Bülów herceggel gyermekkorra óta jó barátságban van, azokról a dolgokról, amelyeket a vádlott felemlít, vele soha nem beszélt, a vádlott állításai elejétől végig való láncok. Kéri az elnököt, hogy saját magáról is nyilatkozhassék.

Az engedély megadása után határozottan kijelenti, hogy életében soha sem követett el olyan bűntörendő cselekményt, amely a 175. §-ba ütköznék.

A többi tanu kihallgatása után a bíróság Brand Fülówt bűnösnek mondotta ki és 1 és fél évi fogházra ítélte.

Mivel tartani lehet attól, hogy Brand külföldre menekül az ítélet végrehajtása elő, azonnal letartóztaták.

A tárgyalás lefolyásáról később a következő részletek értesítik:

Bülów érdekes kihallgatása során elmondja, hogy Schäffer titkos tanácsos, akivel a vádlott állítása szerint neki viszonya volt, egyike a legszorgalmasabb hivatalnokoknak aki már évek óta mellette van beosztva és a legbizalmasabb dolgokat elvégzi. Kijelenti továbbá, hogy hazug azon állítás, melyben ellene homoszexuális dolgok

miatt zsarolást követtek volna el és hazug a röpiratnak azon része is, mintha Bülów adta volna Hardennek a tanácsot, hogy az ismert vádakat emelje Moltke és társai ellen. Éppen ilyen hazug a vádlottnak azon állítása, hogy ő Rómában erkölcsstelen életet élt volna.

Bülów végül kijelenti, hogy Eulenburg herceggel, akit régóta ismer, homoszexuális, vagy ezzel kapcsolatos dolgokról sohasem beszélt. Neki sohasem voltak hajlamai gyermekkorától fogva természetellenes dolgokhoz a férfinnemmel és még kevésbbé antipatiája a női nemmel szemben.

A többi tanu mind a vádlott ellen vallott, úgy, hogy Brand védője elállt saját tanuinak kihallgatásától.

Érdekes volt Preskov rendőrbiztos kihallgatása is, aki a többek között előadta, hogy midőn egy ízben valami ügyben a vádlott nála megjelent, másnap igen fontos akták üntek el irodájából, amelyeket azután egy rendőrszobában adtak le.

A bizonyítási eljárás befejezése után Brand védője állott fel és a következő nyilatkozatot tette: A tárgyalás eddigi lefolyása által a vádlott teljesen meggyőződött arról, hogy azon súlyos vádak, amelyeket Bülów herceg ellen emelt, nem felelnek meg a valóságnak. Ő nem vonakodik ezt bevallani és sajnálatát fejezi ki, hogy a tudomására jutott káros hírek alapján ezen vádakot emelte Bülów herceg ellen. Ha a kancellár jelen lenne, személyesen kérne tőle bocsánatot.

A védő beszavai után az államügyész szólalt fel és rövid, de hatásos beszédben a vádlott szigorú megbüntetését kérte. A bíróság az ítélet indokolásában hangsúlyozta, hogy a törvény szigorát teljes mértékben alkalmaznia kellett, mert Brand alapítványokat emelt a legelső államférfiu ellen, büntetett előéletű és mert tettét éppen nem közérdekből követte el.

Az ügyésznek az azonnali letartóztatásra vonatkozó indítványát is elfogadták azért, mert az a társaság, amely Brandot a röpirat nyilvánosságra hozatalára bírta, nagy összegekkel rendelkezik s mivel Brand nőtlen ember és ennél fogva állandóbb lakhelyhez kötve nincs, könnyen külföldre szökhet.

Az ítéletet az óriás számban megjelent hallgatóság megnyugvással fogadta s a bíróságot megéljelezte.

Az új Dubarry.

Lipót király szerelme.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 6.

II. Lipót, Belgium királya már megint beszélt magáról, annak a manipulációnak a révén, melylyel Belgium nyakába akarja sózni Kongó államot, hogy legújabb szerelmét, Vaughan bárónt még nagyobb fénytel és kényelemmel vehesse körül, mint eddig. Az ősz szerelmes négy éve szedte fel a gyönyörű gyermekleányt Párisban, a Palace Hotel-ből utazni vitte és mire néhány hónap múlva meérkeztek Brüsszelbe, a szenális kokott teljesen hatalmába kerítette az elaggott szoknyabolondot.

II. Lipót Belgium királya, Kongó ura már le nem száll a prostitúcióhoz, hanem felemeit azt magához a trónjára. Brüsszelben csaknem naponként titkos gyűléseket tartanak a republikánusok, táboruk egyre növekszik, az erkölcsös belga nép elkecseregését nagyon ügyesen használják ki a királyság ellen, — úgy, hogy néhány hónap múlva véres forradalomra van kilátás Belgiumban!

Az öreg király legújabb szereiméről érdekes részletek kerültek forgalomba. A modern Dubarry birodalma egyre nagyobb, már messzi mértföldekre összevásárolta számára a király a kastélyát környező telkeket és birtokokat *Heyssel* falu egészen a kastély urnőjéé, aki úgy zsarolja a népet, mintha csakugyan királyi vér csörgedezne ereiben. Örült tékozlás folyik az uralkodó szeretőjénél. *Több mint tízezer frankot emészt fel naponta a háztartás.* És szemben, szerényen húzódik meg egy kis domb te tején a Belvedere Pavillon, ahová *Clementine* hercegnő visszavonult.

A hölgy, aki megörjítette II. Lipót királyt, a tapasztalt, viharvert ruét, most huszonhárom esztendő. Tanulatlan, neveletlen nő, olyan, ahogy egy párisi hajnalon a leánypiacra került. Bukarestből származik. A szülei házmesterek voltak. Korán került Párisba. Talán kilencéves volt, amikor a világ fővárosába hurcolták. Őt testvére van. A legidősebb *Laure Lacroix*, férjhez ment egy omnibuszkocsishoz és most zöld séget árul. A *Vaughan* bárónővé lett hugáról csak annyit mond:

— Istenem! Romlott gyümölcs minden kosárban akad . . .

A király a párisi Palace Hotelben ismerte meg a szép *Lacroix Carolinet*. Az orvosok azt mondják, hogy az ilyen szenvedély, tul a hetvenedik éven — végzetes. Az első időben a szeretkezésüknek bizonyos romád jellege volt. Hol *Luchonban*, máskor *Kölnben*, gyakran *Wiesbadenben* és száz más helyen tünt fel a különös pár. Már *Luchonban* teljes volt a ház mester lányának hatalma. Mindent keresztül vitt, amit éppen akart. A király második had segéde nem hajolt elég mélyen előtte és — *kegyvesztett lett, nyugdíjba küldték.* Lehetetlen, hogy ne tudja a király morganatikus feleségének zajos, sőt piszkos előéletét. Lipót mindig otthon volt a félvilági hölgyek szalonjában és érdeklődött plejykák iránt.

Vaughan bárónő még erősebb kötelékekkel akarta magához láncolni a királyt! Gyermeke születik! A csudagyermek *Cap-Ferratban* jött a világra és az anyakönyvben ez a feljegyzés tanuskodik róla:

1906. év február 8-án délelőtt 11 órakor született *Saint Jean-sur Merben*, *Lajos*, *Lipót*, *Fülöp*, *Mária*, fia *Lacroix Carolinának*, *Vaughan* bárónőnek: az *apa ismeretlen* Jelen voltak: idősebb *Fhiriár* doktor, egyetemi tanár és ifjabb *Fhiriár* doktor, udvari orvos, brüsszeli illetőségűek, *Vaughan* bárónő szolgálatára rendelve.

Azt mondják, II. Lipót király sirt az örömtől. Ebből a gyermekből akar a szegény beteg aggastyán belga királyt nevelni . . .

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: *Micz* báró, vígjáték. (Bérlet B.)

Péntek: *Ernani*, opera. (Bérlet C.)

Szombat: *A bolond*, operette. (Bérlet A.)

Vasárnap: Délután: *Rab Mátyás*, operette. Este: *A bolond*, operette. (Bérlet B.)

Micz báró.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: *Zboray Aladár*. — Bemutató előadás.

Zboray Aladár, a kitűnő beltrista, kinek novelláit bizonyos cizellált finomság, franciás ötletesség jellemzi, *Micz báró* címen vígjátékot írt, sokkal kevesebb rutinnal és sikerrel, mint amennyit *Zboray Aladártól*, a novellistától remélhattunk.

Micz báró kedves kis, nagyon szerény igényű vígjáték. A humor nagyon vékonyan csörgedez benne, az alakok mesterkétek, amellet végtelenül naivak. Cselekedeteikben vígjáték

receptek szerint dolgoznak, beszédeikben pedig hiába keresnők *Zborayt*, a szellemes pozórt. *Zboray*, úgy látszik, nagy sulyt helyezett arra, hogy a szinpad technika követelményeinek megfeleljen, a nagy pontosság mellett aztán tulajdonképeni erejéből, a párbeszédék szelle mességéből ugyanannyit veszítve, egészen közepeset produkált.

A *Micz* báró meséje egy nagyon vékony pénzű kis história. *Sandwiczky* *Miciszláv* bárót nagykorusítottja a nagyanyja, özv. *Szentannay Jenke* hercegnő. Az így majoreszkóvá vált bárónak *Zsoltvay Zsófi* grófnőt szánja feleségül. Egy órával a kontessz megérkezése előtt, a szomszédos falon keresztül megismerkedik *Micz* báró *Vaáth Böskével*, az öreg *Vaáth Miklós* unokájával. Meglátal és megszeretni egymást pillanat műve. *Micz* báró *Zsófi* grófnőnek, a prezumpatív menyasszonynak már arról számol be, hogy halálosan szerelmes *Böskébe*. *Zsófi* *Ecsedy Vazullal*, aki mint szerelmi tanár szerepelt a darabban, támogatják *Micz* báró szerelmét. A hercegnő egy garden party keretében pásztor játékot rendeztet. Ugyanazt a kis darabot játsszák, amiben ne yven évvel ezelőtt a hercegnő és az öreg *Vaáth Miklós* együtt szerepeltek. Erről az öreg bácsiról fel kell még jegyezni, hogy negyven év óta nem hallották a szavát. Az öregek szerepeiben most *Micz* báró és *Böske* játszanak és a darab végén *Micz* báró bejelenti a társaságnak, hogy eljegyezte *Vaáth Böskét*. A hercegnő rettenetesen felháborodik unokája merész bejelentésén és a jól indult kerti mulatság ezzel véget is ér.

De hát nem azért vigjáték, hogy ne házassággal végződjék. Azzal is végződik. Az öreg *Vaáth Miklós* negyven év mulva megszólal és hivatkozva a hercegnő és az ő egykori szerelmére, ráveszi a hercegnőt, hogy b leegyezést adja a házassághoz. Ami szintén természetes, *Zsófi* is férjhez megy, még pedig *Ecsedy Vazulhoz*, a szerelmi tanárhoz.

Ez a *Micz* báró meséje. Ennyi történik a darabban, anélkül, hogy *Zboray Aladár* nagyobb igényeket fűzött volna sovány kis meséjéhez, minthogy három felvonáson keresztül elég jól elszórakoztassa a publikumot.

A *Micz* bárót igazán jó előadásban mutatták be. *Horti* nagyon kedves *Micz* báró volt. A gyámoltalan szerelmes fiút kedves, ötletes alakításban mutatta be.

H. Harmath Józsa régen volt olyan temperamentumos, miat *Vaáth Böske* szerepében. Nagyon jó estéje volt *H. Körössy* *Jucinak*, ki *Zsófi* kontessz szerepében még a filozofának is csupa bájt kölcsönzött. *Mariházy* *Miklós* kitűnő szerelmi tanár volt. *Várnay*, mikor negyven év múltán megszólalt, egész szépen beszélt. *Ujj Kálmán* mint hercegi titkár nyílt színen kapott tapsot. A menüettet még gyakorolni, a színházat pedig fűteni kell.

H. G.

— Az *Urhegyi* kiállítás *Urhegyi* *Alajos* kiállítására iránt miqdinkább fokozódó érdeklődés nyilvánul meg. A *Weisz* és *Klein* cég izlésesen berendezett félemeleti helyiségében *Arad* műpártoló közönségének színejava megfordult már, noha a közönség egyrésze, attól tartva, hogy látogatásával vásárlási kötelezettség is jár, távol tartja magát a kiállítástól. Ennek a tartózkodásnak azonban semmi alapja sincs, mivel a kiállítás megtekintése teljesen díjtalan és a belépőre semmi kötelezettséget nem ró. A mai napon *Zima* *Tibor* lapszerkesztő *Urhegyi* nek két képét vásárolta meg.

Mit akart Polónyi?

Kész a panama.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, november 6.

*Polónyi Géza*nak a legutóbbi időbe tanusított érthetetlen viselkedésére megjött a magyarázat. *Polónyi* nem csinál semmit cél nélkül. *Polónyi* most is tudta mit cselekszik. A *Gschwindt*-gyár panamáját ütötte nyélbe a derék férfiú, ugyanaz a műveletet, amelyet már a darabontkor szakban is megkísérelt, de sikertelenül.

Távirati tudósításunk:

A *Nap* mai számában újabb leleplezéssel szolgál *Polónyi Géza* viselt dolgai ról. *Polónyinak* ugyanis egy régóta húzódozó üzletet sikerült nyélbe ütnie azzal, hogy legutóbb egy hétig ellenzéki ember módjára viselkedett. Ismeretes ugyanis hogy a *Gschwindt*-féle szeszgyár a vol igazságügyi miniszterrel összeköttetésben állott.

A gyár tulajdonosai már régóta a gyár kitelepítésén fáradoztak, mert a jelenlegi telep a főváros rohamos fejlődése folytán nagy értékre emelkedett. *Gschwindt* tehát egy külvárosi olcsóbb telekre akarják a gyárat kitelepíteni és arra spekulálnak, hogy az üresen maradt belvárosi telket parcellázva drága áron adhasák el egyes építkezni szándékozónak.

A törvény azonban a szeszkontingenst helyhez köti s ezt csak úgy tarthatná meg a gyár, ha kényszeritelepítés útján viszik azt más helyre. Ennek kieszközölését vállalta magára *Polónyi kétszáz ezer korona* provízió fejében s még a darabont kormány alatt munkába fogott és mint a vezérbizottság tagja járt *Popovics Sándor* pénzügyminiszteri államtitkárnál, de ez az engedély megadását ellenezte, mert visszaélésnek tartotta a fővárossal szemben. Ekkor *Polónyi* fáradságáért egyenlőre csak *6000 korona jutalmat* kapott. *Polónyi* mindedig várt az üzlettel, most azonban hirtelen akcióba lépett és a pénzügyi bizottságban a kiegyezés ellen heves beszédet tartott. Ezzel kettős célja volt. Egyrészt *Gschwindt*-ügynek vélt szolgálatot tenni, másrészt pedig vissza akarta szerezni hatalmát a fővárosnál, ahol azt a demokraták kiűtötték a kezéből. A *Gschwindt* féle megbízást óvatosságból a *200,000* korona provízióval együtt egy fővárosi ügyvéd-képviselőre engedményezte, akivel a dolog befejezése után a pénzen osztzkodott volna.

A kormánynál sikerült is az ügyet kedvezően elintézni, a *Wekerle* kormány megadta neki azt, amit a darabont miniszterium megtagadott. *Wekerle* beleegyezett a kényszeritelepítésbe és az iratok már a fővárosnál voltak elintézés végett. A fővárosnál azonban nem ment ilyen simán a dolog, mert a *Gschwindt*-gyár üzelméről a demokraták is tudomást szereztek és a következő közgyűlésen energikus fellépésre készülnek.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Felolvasó estély a mérnökegyületben. Az aradi mérnök és építészegylet helyiségében folyó év december hó 9 én d. u 6 órakor *Fra-ter* *Zsigmond* mérnök „Ujabb hajózási csatorna terveink” különös tekintettel a *Vukovár-*

S máci Duna—Száva közötti hajózási csatorna tervére, felolvasást tart. A felolvasáson a tagok által bevezetett vendégek szívesen láttak. A felolvasás után este 8 órakor a Millennium külön helyiségében társas vacsora lesz. Etkezés a la carte.

A bonviván-király.

Arad, november 6.

Most egy zseniális öreg ur, egy zseniális és magához méltó ajándékozói műveletet akar keresztülvinni. Igen, keresztülvinni, mert a szerencsés ajándékozandó — ezuttal a Belga állam — minden erejéből, körömszakadtáig védekezik, tiltakozik az adomány ellen.

Mert az öreg ur — aki még most is, hajlott korában, tojásbakkal keneli be a szakállát és atropint fecskendeztet a szemébe, hogy másnapra e két fizikai disze fényes és ragyogó legyen — egy kifacsart citromot, egy végleg kiuzsorált államot, a Kongót akarja országának a nyakába sózni. Azt az államot, amelynek lakóit is árucikkbe bocsátotta. Szegény néger! Még azt is el kellett tűrnie, hogy az erős üzleti érzékű öreg a csontjából elefántcsontot, a vérükből gutaperchát áruljon ki és a bőrüket cigarettatárcának dolgoztassa fel. Hja persze, ama híres nagyfüldű vagy fületlen táncosnőnek egy-egy inge hatezer frankba került.

No de semmi! Nem baj! Az egész dologban csupán az a különös, hogy Belgium nem tud megférti e bájos, szimpatikus, öreg fiatal emberrel. Hogy örökké konfliktusba keveredik vele. Hiszen a fiatalos uralkodó pénzügyi műveletei kellemtelenek lehetnek, az igaz, de nem lehetne a vámon behozni azt, ami a révén elveszett? Azt hiszem, eme nem túlnagy lelkiismeretű király nem törődne avval, ha viszont a képviselő, miniszter és ügyvezető urak a hatáskörükbe tévedő szerencsétlent vetkeztetnék le akár bírógépig és az ő finansziális ügyeit nem zavarják. Mert hát voltaképpen nem e az a fő, hogy az urak — a nagyfejűek — ne károsodjanak. Vagy talán ott egy állampolgár állhat üzleti összeköttetésben az uralkodóval, avagy nyugaton nemcsak a kultúra, hanem a becsületérzés is erősebb? . . .

Egy éve elegáns fürdőhelyen láttam a gálás uralkodót. A fürdő legelőkelőbb kávéházának a teraszán ült, tarkóra csapott cilinderral, szivarozva, — mint mindig — gondosan kifényesített szakállal, rózsaszínűre festett, művészettel manikürözött körömmel.

Az arca üde és gyengéd volt, mint egy fiatal leányé. Mesés szépen volt öltözve, a ruháját — egy erősen derékba szabott angol szövetű, csikosmintájú saccót — a fejedelmek szabója, John Hendri készítette remekbe. A cipője finom, igen keskeny lakktopán volt . . . Igazán csodálatos, hogy a királyi — különösen román királyi vérből — származó embereknek milyen kis lábuk van. Ahogy fel állt és gyenge moschuzz illat terjedt nyomában — láttam, milyen ruganyos még mindég daliasan karcsu alakja. Valóban, eme férfiúnak még most is születethetett gyermeke.

Intelligens, merész csillogású szemét, okos, szépen formált koponyáját nézem és eszembe jut, hogy milyen nagy és híres uralkodó lehetett volna ebből a szerelmeskedő bonvivántból.

Ha mindazt a raffineriát és éleselméjűséget, amit a szerelmi kalandokban, formás nők fölhasználásában, pénzügyi műveletekben megmutatott, komolyabb és nagy képűbb cselekedetekre használta volna fel. De eszembe jut az is, hogy magamagát tekintve mennyire okos volt ez az ember, amikor a királyok számára nyitva álló két életforma közül inkább választotta a szépet, a vigát, az artisturát, hogy inkább gondol a piros selyem nadrágtartójára, mint a kiviteli kereskedelemre, a választások reformálására.

Hogy inkább választotta az utolsó igazi szuverén, az utolsó szibariszi király szerepét, mondván őszintén azt, amit mindenki más titokban gondol:

— Az élet kellemes, a konyak jó és az asszonyok szépek!

H—y. S—r.

HIREK.

Meghívó.

Az I. kerület választópolgárait alulírott elnökség tisztelettel meghívja az e hó 7-ikén (csütörtökön) este 8 órakor a Porczán-féle „Magyar Király“-hoz címzett vendéglőben megtartandó törvényhatósági bizottsági tag-jelölő értekezletre.

*

A II. kerület választópolgárait alulírott elnökség tisztelettel meghívja az e hó 8-ikán (pénteken) este 8 órakor a „Jó pásztor“-hoz címzett vendéglőben megtartandó törvényhatósági bizottsági tag-jelölő értekezletre.

*

A III. kerület választópolgárait alulírott elnökség tisztelettel meghívja az e hó 9-ikén szombaton este 8 órakor a Fritz féle „Mókus“-hoz címzett vendéglőben megtartandó törvényhatósági bizottsági tag-jelölő értekezletre.

*

A IV. kerület választópolgárait alulírott elnökség tisztelettel meghívja az e hó 10-ikén (vasárnap) este 8 órakor a Karolina-utca és Ferenc tér sarkán levő „János vitéz“-hez címzett vendéglőben megtartandó törvényhatósági bizottsági tag-jelölő értekezletre.

Az aradi függetlenségi és 48-as párt elnöksége.

Levél Bülowhoz.

Bülow ma kijelentette, hogy nem követte el a 175. §-ba ütköző bünt és hogy nem viseltetik antipátiával a női nem iránt.

Kancellár ur, a nők nevében
Üdvözlöm méla bájjal önt,
Hogy ön a nőket nem utálja:
Szívünkbe bátorságot önt.
Oh, mért nem ifjú ön, miért nem?
És miért pártiképtelen?
A fenti elvet egy legénytől
Jobb szeretné a női nem.

Kancellár ur, csupán csak egyet
Ajánlok önnek én, a nő:
Térítsen meg minden legényt is,
Ki néha az utjába jó.
És amikor téríti őket,
És enged önnek ur, paraszt:
El ne felejtse, kancellár ur,
A százhetvenötös szakaszt!

Egy ártatlan bakfis.

Halálos elgázolás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 6.

A gyorshajításnak ismét áldozata van. Az ügyetlen és részeg kocsisok kényök kedvök szerinti sebességgel vágatnak a legforgalmasabb utcákon végig és azokat a szerencsétleneket, akik már nem tudnak gyorsan kitérni, halálra gázolják. Valóban itt az ideje, hogy a rendőrség erélyesen hajtsa végre a közlekedési szabályrendeletnek ide vonatkozó pontjait, személyválogatás nélkül a legszigorúbb büntetéssel sújtva az ellene vétkezőket.

A szerencsétlenség részletei a következők: Tegnap délután 4—5 óra között Argyelán Pál kocsis egy burgonyával megrakott kocsin vágatva száguldott és a Fejsze- és Miklós-utca keresztezésénél sem lassította a hajtást. Palocsai Ferenc, egy 18 éves fiu nem látta a kocsit a forduló miatt s mikor a dübörgésre megfordulva menekülni akart, a szinte megvadul: lovak patái alá, majd a súlyos teherkocsi kerekei alá került, amelyek keresztül mentek rajta. Ugyanekkor elütötte a kocsit Huber Ferencné napszámosnőt is, akinek szoknyája az egyik kerék küllől köré csavarodott és a szerencsétlen asszonyt több lépésre magával hurcolta.

Az életveszélyesen megsérült fiut a kórházba vitték, ahol azonban néhány óra múlva — valószínűleg belső elvérzés következtében — meghalt. Huber Ferencné a jobb lábán jelentékenyen megsérült és apróbb zúzódásokat szenvedett.

Az ügyészség rendeletére Palocsai Ferencet ma délután felboncolták. Az eljárás a gondatlan kocsis ellen folyamatban van.

— Kossuth Lajos Tódor Budapesten. Fővárosi tudósítónk jelenti: Kossuth Lajos Tódor, az olasz vasutak elnökgazgatója ma fivére látogatására Budapestre érkezett.

— Lehár — szinigazgató. Bécsből táviratozzák: Művészkörökben érdekes hírről beszélnek. Karcag Vilmos, az ismert nevű magyar születésű író és bécsi szinigazgató megvette a Rajmond színházat is, amelynek vezetésével állítólag Lehár Ferencet, a híres komponistát bizta meg.

— Letartóztatott nagykereskedő. Budapesti tudósítónk jelenti: Élénk feltűnést keltett ma a fővárosban egy ismert nagykereskedő letartóztatása. Steinherz Bernát, a Steinherz fatereskedő cég tulajdonosa néhány héttel ezelőtt öt és félmillió passzívával fizetésképtelen lett. A cég üzleteiben jelentékeny összeggel volt érdekelve Boschán Jakab, a budapesti pénzarisztokrácia tekintélyes tagja, akinek Steinherzzel szemben nagy váltókövetelése van s aki a cég bukása folytán majdnem egész vagyonát elvesztette. A hitelezők annak idején Steinherznek november 1-ig moratóriumot adtak s időközben elhatározták, hogy a céget részvénytársasággá alakítják. A mai nap folyamán azonban Boschán Jakab ügyvédje utján család miatt Steinherz ellen feljelentést adott be, aminek következtében a nagykereskedőt letartóztatták. Kihallgatása hosszabb ideig tartott s már át akarták kísérni az ügyészséghez, amikor este 10 óra tájban Boschán ügyvédje megjelent a rendőrségen és a vádat visszavonta. Ennek alapján Steinherz Bernátot azonnal szabadlábra helyezték.

— A városi gépművek igazgatója. Mint ismeretes, a törvényhatósági közgyűlés a városi vízvezeték megváltásával kapcsolatban a városi gépművek adminisztrálására egy igazgatói állás kreálását határozta el. Ezen állásra Varjassy polgármester ma adta ki a pályázati hirdetményt, amely a helyi lapokon kívül a Mérnök és Építész egyesület heti értesítője c. budapesti és egy bécsi szaklapban is közlésre került.

— Az aradi román püspök Radnán. Papp I. János aradi görög keleti román püspök vasárnap Mária Radnára megy, hogy az ottani görög keleti román hívek újon épült templomát felszentelje.

— Az új közlekedési szabályzat. A közlekedés biztonsága szempontjából a rendőrség több közérdekű intézkedést tett. A kerékpározásnál történt gyakori összeütközések és balesetek elhárítása céljából fokozottabb mértékben

fognak arról gondoskodni, hogy az erre vonatkozó szabályrendelet szigorúan végrehajtsák. A kerékpárosok tartoznak este lámpával járni s a gyors hajtás büntetés terhe mellett szigorúan tilos. A kocsiokzlekedésnél ugyszólván mindennapos elgázolások és szerencsétlenségek megakadályozását célozza azon intézkedés, hogy a kocsiknak állandóan egy meghatározott sebességgel lehet haladni, a teherkocsiknak pedig — fővárosi mintára — este szintén lámpával kell ellátva lenniök. Minden jármű köteles a rendőri intézkedésre bármikor megállani s az általa megjelölt irányban kitérni s utját folytatni.

— **Katasztrófa egy hajón.** *Fleusburgból* táviratozzák: Itt ma délelőtt megröndülő szerencsétlenség történt. A Bücher nevű ikolshajón, amely a várostól nem messze a tengeren gyakorlatokat végzett, kazánrobbanás történt, amelyen számosan meghaltak, sokan pedig súlyos sérüléseket szenvedtek.

A katasztrófa délelőtt 9—10 óra tájban történt, amikor a gépészeknek a géphelyiségben épen ikolájuk volt. Egyszerre borzasztó durranás hallatszott, az egyik kazán — eddig kideríthetetlen okból felrobbant, tűz ütött ki, mely csakhamar az egész hajót lángba borította. A robbanás a kazán közelében levő hajórészt teljesen szétrombolta. A hajón leírhatatlan pánik keletkezett, a levegőt hangos sírás, jajveséklés és segélykiáltások töltötték meg. A halottak számát pontosan még nem lehetett megállapítani, eddig 10 halottot húztak ki a hajórész roncsai alól, tízennégyen súlyosan, huszonötöten könnyebben sebesültek meg, nagyrészt matrózok és növendékek. A tisztek közül egynék sem esett baja.

— **Az óbecsei tanítósztrájk.** Ó Becséről táviratozzák: Az iskolák igazgatói jelentést tettek a főispánnak, hogy miután az iskolákat nem fűtik, nem tudnak tanítani. A főispán e-ideig még nem intézkedett. A kerületi esperes ma Ó Becsére jött, hogy vizsgálatot tartson. A tanítók most már tanítanak, csak meg akarják mutatni, mily veszedelmes a sztrájk. A gyermekek az utcai hulladékokkal fűtik a tantermet, mert mikor a tanítók láért küldtek a községbázára, ott azt mondták, hogy nincs fa. A tanítók már megkapták a fizetésüket. Az előjárók a szolgabirónál panaszt emeltek és a bankra hárították a felelősséget, a bank pedig az előjáróságot vádolta mulasztással.

— **A lámpa áldozata.** *Temesvárról* jelentik: Ma holtan találták lakásán *Dumbinszki* János 78 éves kath. papot, az rgalmas read priorját. A vizsgálat kiderítette, hogy az agg szerzetes szobájában a petroleum lámpa felrobbant és a szoba berendezése tüzet fogott. Csak annyi ereje volt *Dumbinszki*nek, hogy a másik szobába átvándorogjon, de a titóduló füsttől megfulladt.

— **Aradi amatőrfényképész sikere.** Az aradi amatőr fényképészek egyik legnagyobb tudásu emberét, *Matusik* Mártont kiünkte és érte. A *Rigler* József Ede nevű budapesti cég ugyanis pályázatot hirdetett az amatőr fényképészek közt arra, hogy ki tudja az általa gyártott fényképeszeti cikkeken a legjobb negatív és dia pozitív képeket elkészíteni. *Matusik* 6 negatív és 6 diapositív képpel vett részt a pályázaton, amelynek zsűrije az első díjra az ő képét találta érdemesnek. *Matusik* az első díjon kívül még egy nagyobb tiszteletdíjat is nyert.

— **Megsérült magyar tengerjáró hajók.** Fiuméből jelentik, hogy *Arbe* sziget közelében tegnap az erős bóra következtében a magyar-horvát hajóstársaság *Pisimo* nevű gőzöse súlyos sérüléseket szenvedett. A nagy viharban ugyanis megromott a hajó gépezete, de szerencséjére egy másik hajó segítségére sietett és így sikerült a komoly veszélyt elhárítani. — Ugyan csak a most elemi erővel dühöngő bóra következtében az *Adria* hajózási társaság *Rákóczi* nevű hajója is kisebb sérüléseket szenvedett.

— **Elítélt aradi szociálisták.** Ez év január 3-án a szociálisták a Munkás-Otthonban hatósági engedély nélkül gyűlést tartottak. A kihágási bíróság ezért a gyűlés egybehívóit, *Szilágyi Kis* Istvánt és még egy társát 5 napi fogházra és 50 korona pénzbüntetésre ítélte. Felelősséget folytán az ügy a belügyminiszter elé került s ma érkezett meg *Andrássy* végzése, amelyvel az elsőfoku bíróság ítéletét jóváhagyta.

— **Leégett katonai lövölde.** *Abrudbányáról* jelentik: Az *Abrudbányától* mintegy 2—3 kilométernyire fekvő katonai lövölde helyisége a színnel és a benne lévő katonai jelzőkkel együtt november 4-én teljesen leégett. A tőle mintegy 100 méternyire fekvő löporraktárt sikerült megmenteni. A tűz keletkezésének oka a katonai asztalok hanyagaága volt, kik a katonai jelzőkhöz enyvet olvasztottak és közben támadt a tűz. A tűz a katonai kincstárt terhelte.

— **Változás a városi tisztikarban.** *Kövecz Ferenc*, árvászéki irodatiszt a város szolgálatában eltöltött 30 évi munkásság után nyugalmába fog vonulni. Most, egészségi okokból hosszabb szabadságra ment, ezen idő alatt helyettesítésével *Varjassy* polgármester *Gerő* Armin segéditsztet bizta meg.

— **Véres szerelmi dráma.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: A „Nemzeti szálló” nevű hotel garniban ma véres szerelmi dráma történt. Egy vidékről érkezett szerelmes pár vett ma szobát a szállóban, a vendégkönyvben *Szedler* János és *Máczak* Margit néven jegyezték be magukat. Bezárkoztak a szobába s előbb mérget vettek be, majd, mivel ez a kívánt hatást nem idézte elő, a férfi revolverrel a leányt, azután pedig magát lötte agyon. Mindketten rögtön meghaltak.

— **A drága katonatiszt.** *Bécsből* táviratozzák: A nagyvárosi élet megdöbbentő romlottságáról rántotta le ismét a leplet a rendőrség. Egy ismert bukméker, akinek a nevét egyelőre titokban tartják, feljelentést tett ma *Sandov* nevű alkalmazottja ellen, mert több mint százötvenezer korona erejéig megcsalta őt. *Sandov* úgy követte el a csalásokat, hogy verseny közben, mikor már a lovak nagyrésze befutott s a legtöbb díj eldőlt, gyorsan visszament a fogadó irodába és a fogadási könyvbe nagy téteket jegyzett a nyertes lovakra. A furfangos csaló már hosszabb idő óta üzte bűnös üzelmét és gazdáját százötvenezer koronát meghaladó összeggel károsította meg. *Sandov*ot ma letartóztatta a rendőrség, ahol kiderült, hogy perverz üzelmek miatt már régen kitérte Ausztriából. Megkérdezték tőle, mire költötte a rengeteg pénzt. A csaló azzal mentegetődzött, hogy homoszexuális és egy katonatiszt nagyon sok pénzébe került. A rendőrség a szenzáció-ügyet roppant titkolja.

— **Kamarai szállító.** Ó Fensége *Pál* szász kóburg-góthai herceg az Első „Alföldi Cognacgyár Rézvényárság Kecskeméten” céget közpenti 1195. számú leiratában „kamarai szállító” címmel legkegyelmesebben kiténtette.

— **Kézrekerült zsebtolvaj.** A véetlen egy többször büntetett veszedelmes zsebtolvajt juttatott a nagyvárad rendőrség kezébe. *Bot György* nyomozó rendőrnek tűnt föl egy gyanus külsejű ember, kiről kiderült, hogy *Gyuga István* veszedelmes zsebtolvaj, aki a múlt hónapban szabadult ki két évi fegyházbüntetésének letöltése után a szegedi csillagbörtönből. A többször büntetett ember, ugylázik az ő a már *Temesváron*, *Aradon* üzte machinációt s legutóbb *Nagyváradon* akarta kipróbálni a szerencséjét, de itt korán kézre került. A rendőrség

amugy is egy *aradi* körözés alapján fogta gyanuba. Allitól az azonban az aradi lopások idején ő még börtönben ült. Így tehát a letartóztatott zsebtolvajt születési helyére, *Temesvárra* toloncolják.

— **Koszorumegváltások.** *Kopp* János ur 10 koronát küldött be hozzánk a Polgári jótékony nőegylet részére a *Vannay* János ravatalára szánt koszoru megváltása címén. Ugyanezen a címen *Prohászka* László dr. ur 10 koronát küldött be az Aradi Rabsegélyző Egyesület számára. *Deutsch* Arthur ur 20 koronát juttatott hozzánk a szegények részére *Deutsch* Bernát koszoru-megváltása címén. Az adományokat rendeltetési helyére juttatjuk.

— **Jártam, kóboroltam, de nem találtam** pártját a kitűnő, hamisítatlan kecskeméti barackpálinkának. Büszke is rá az Első Alföldi Cognacgyár r-t. Kecskeméten, mely ezenkívül még a kitűnő alföldi sósborszeszt is készíti. 2608

— **Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábok** ellen leghatásosabb *Vojtek* és *Weisznál*. 201

TORVÉNYKEZÉS.

§ **Felmentett vadászó.** Egy *Mihota* Miru nevű roman fődműves bünpörében ítélte ma az aradi kir. törvényszék, mint esküdtbíró, *Köller* János táblai bíró elnöklése alatt. *Mihota* emberölési szándék terhelte. Ugyanis ez év augusztus 6-án a tauri országuton hatvan lépérről rálött a feléje lóháton közeledő *Wirth* Antal földbirtokosra és *Felber* Ferenc ispánra, azután elfutott. Az egycsővű, söréttel töltött puska kizártnak tüntette fel az emberölési szándékot. Az esküdtek kimondták a vadászóra a „nem bűnös” s így *Mihota* a tárgyalás befejeztével rögtön szabadlábra helyezték.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, november 6.

Kínálat és vételkedv mérsékelt. Elkelt 30,000 méter-mázsza tartott áron.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlát	5 órai sárlát
Buza áprilásra	12.94—12.95	12.92—12.93
Zab áprilásra	8.64—8.65	8.68—8.69
Rozsa áprilásra	11.96—11.97	11.91—11.92
Tengeri májusra	7.40—7.41	7.42—7.43

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

— **Amatőröknek.** Felkérjük mindazon amatőr fényképészeket, akiknek valamely aktuális eseményről sikerült felvételeik vannak, sziveskedjenek azokat kiadóhivatalunkba beküldeni, az *Aradi Közlöny* képes nagy naptárában való reprodukálás céljából.

— **Összes vidéki levelezőinknek.** Sziveskedjenek a községükben található mindennemű állami hivatalok hivatalnekeinek névsorát lehetőleg rögtönösen közölni kiadóhivatalunkkal. Sziveskedjenek ezenkívül a községi előjáróság névsorát, az ottani pénzügyes tisztkarát, egyesületek, kaszinók, szövetkezetek tisztkarát velünk közölni. A tanítók és lelkészek nevét, a postakezelő nevét, az iparvállalatok és tulajdonosaik felsorolását szintén sürgősen kérjük.

Uj erőt ad

A SCOTT-féle Emulsio akkor is, mikor más szer már nem használ. Mindig veszélyes kétes értékű szerekkel kísérletezni, amikor az ember egészségéről van szó. 3895

Gyengeség esetében

különösen lábadozóknál,

Az emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer végigjegyét — a halaszt — kérjük ügyelmesebben venni.

vagy vérszegénység, tüdőbaj, tulterhelt munkából származó betegségek folytán az elővigyázatos ember azonnal ahhoz a szerhez folyamodik, mely számtalan esetben, kivétel nélkül hatásosan és biztosan gyógyítja a gyengeséget. Ez a szer a SCOTT-féle Emulsio.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

IDEGENEK ARADON.

— November 6. —

Fehér Kereszt-szálloda. Papp József birtokos Szeged. — Világoz József dr. ügyvéd Budapest. — Strompf Dénes igazgató Teplic — Vészi Sándor igazg. helyettes és családja Udvarhely. — Duden Miklós gyártulajdonos Mosony. — Vass Károly igazgató Mosony. — Bedő Imréné birtokos neje és leányai Debrecen. — Takács Aladár gyárigazgató Resicabánya. — Röck József ügyvédjelölt Miskolc. — Halász Dénes gyárvezető Szeged. — Szabados Mihály igazgató és neje Hatvan. — Képes Félix cégjegyző Budapest. — Vadász Andor műépítész Kecskemét. — Rényi Bertalan műépítész Kecskemét. — Fekete Sándor hivatalnok Nagyvárád. — Halász Miklós százados Szeged. — Mahn Péter pénztárnok Nagybecskerek. — Lengyel Sándorné és családja Nagybecskerek. — Fleiszig Herman gyáros Telek. — Vinkler Hugó gazdatiszt Debrecen. — Horváth Teréz magánzónó és családja Brassó. — Berger Salamon kereskedő Orosháza. — Küchler Lajos gyár igazgató Magyaróvár. — Kröterer Mihály igazgató Magyaróvár. — Töpfer Mátyas kisbirtokos Temesvár. — Fischer Károly kereskedő Makó. — Schvarz Salamon kereskedő Makó. — Parlagi Aurél mérnök Fehértemplom. — Tábor István és családja Besztercebánya. — Dallos Aladár máv. hivatalnok és neje Losonc. — Marczian Livius erdőmester Budapest. — Grünstein Simon utazó Budapest. — Gaal Miksa utazó Budapest. — Spatz Samu utazó Budapest. — Szidasi Károly utazó Budapest. — Kalmár Lajos utazó Budapest. — Blatt Mór utazó Budapest. — Berger Rezső utazó Budapest. — Krausz Ferenc utazó Budapest. — Gergely Ferenc utazó Budapest. — Grósz Mór utazó Budapest. — Cziback Oszkár utazó Bécs. — Weisz Gyula utazó Bécs. — Handl József utazó Bécs. — Stern Zsigmond utazó Bécs.

Központi szálloda. Linzner Mária magánzónó Bécs. — Dóra Ferenc kir. erdőfelügyelő Déva. — Bakos Mátyas birtokos B.-Csaba. — Frank Károly magánzó Miskolc. — Wagner Pál borkereskedő Besztercebánya. — Dienes László magánzó Besztercebánya. — Jansvy György megy. iktató Déva. — Remenyik Károly főmérnök Budapest. — Schvarz Salamon fakereskedő Budapest. — Pereles Emil gyáros Prága. — Treisenberger László utazó Bécs. — Grósz Béla utazó Budapest. — Preger Bertalan utazó Budapest. — Gravin Manó utazó Bécs. — Wolf János utazó Brün. — Freund Rezső utazó Bécs. — Broch Mór utazó Budapest. — Kalmár Herman utazó Budapest. — Krocker Pál utazó Budapest. — Porgecz Mihály utazó Pozsony. — Kohn Lipót utazó Pozsony. — Göber József utazó Bécs. — Dózsá János utazó Bécs. — Berenyi Adolf utazó Bécs. — Telegdi Ármán utazó Bécs. — Sámson Náthán utazó Kolozsvár. — Deutsch Miksa utazó Budapest. — Rodosi Sándor utazó Budapest. — Strasser Vilmos utazó Budapest.

Vass szálloda. Székely Imre utazó Budapest. — Hoffman Aladár utazó Budapest. — Gregerson O. kereskedő Budapest. — Szentpéteri Lajos birtokos Ocsöd. Popeszkú Odón dr. ügyvéd Nadab. — Wilhelm Artur utazó Budapest. — Weisz Jónás utazó Budapest. — Szegfü Aladár utazó Budapest. — Herczeg Imre iparos Balmazújváros. — Hetesi István iparos Kecskemét. — Zöldi Gyula magánzó Ráckeve. — Holländer Béla utazó Székesfejervár. — Hervai István birtokos Botka. — Heller Lipót utazó Budapest. — Weisz Pál utazó Budapest.

Néhány napig

maradék

elárusítás!

Nemzeti Színház

B) bérlet.

Bj bérlet

Csütörtökön, 1907. évi november hó 7-én:

Micz báró.

Vigjáték 3 felvonásban Irtá: Zboray Aladár.

SZEMÉLYEK:

Szentannay	Szilágyi B.	Zsófi, leánya	Körössy Juol.
Sandwiczky	Hortl Sándor.	Vaath Miklós	Várnai Jenő.
Ecsedi Vazul	Maribázi M.	Böskö, unoka	Harmath J.
Zsoltvay gróf	Eöri Lajos.	Oreg pásztor	Kulcsár L.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTER.

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget és mélyen tisztelt vendégeinket, hogy

ujjonnan épült éttermünket,

melyet modernül és minden kényelemmel rendeztünk be,

mai napon

megnyitottuk.

Kiváló jó ételek és italok, valamint gondos és pontos kiszolgálás által igyekezni fogunk a n. é. közönség megelégedését elnyerni. — Egyben értesítjük a n. é. közönséget, hogy i. hó 9-én, szombaton este, a cs. és kir. 33-ik gyalogezred zenekara

hangversenyt

rendez Zellner Sándor karnagy személyes vezetése mellett. Belépti-díj személyenként: 40 fillér. — Esténként Farkas Lénárd közkedvelt zenekara hangversenyez.

Alázatos tisztelettel

Kovács és Novotny

Vadászkürt étterme és sörszaroka.

RUBICS GYULA

fényező és mázó mester

Arad, Szent-Pál-utca 8. szám,

Bocskai-tér sarok.

Elvállal e szakmába vágó mindenféle munkát, u. m.: **butorfényezést, vas- és fa-butorokban, régi butorok újra festését** bármilyen stílusban, **kávéházi berendezéseket** u. m.: **asztalok, székek, rúcszatok, lámpériák, fogasok, csillárok és fürdő-kedakat.** 1488

Öltöny szöveteket

leszállított árban

772

árusítunk.

Nagy megtakarítás!

Szolid kiszolgálás!

Steckenpferd-Liliomtej-szappan

Bergmann és Társa Dresden és Teschen a/E., volt és marad a naponként beérkező elismert levelek szerint a leghatásosabb gyógyszappan pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhán tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80 fillérért kapható a gyógyszárakban, drogueriákban, illatszert kereskedésekben és borbélyüzletekben. 1045

Felhívás!

A „Gyerekek-Ménés vidéki szőlő oltvány termelő társulat mint szövetség” 1898 évi február hó 5-én tartott

rendes közgyűlésén

felszámolást

határozott el.

Ennélfogva a kereskedelmi törvény 249. §-a értelmében felhívjuk, a fenti szövetséget hitelezőit, hogy követeléseiket jelen hirdetés harmadzsoni közzétételétől számított hat hó alatt ellentét érvényesítsék.

Gyerekek Ménés vidéki oltvány termelő társulat mint szövetség felszámolás alatt. 2656

Szerencsés

összetétele, s a felhasznált borok gondos megválogatása eredményezi általánosan elismert kitünő minőségét.

Berliner gyermek kabátok,

fejkötők, sapkák, cipők és keztyűk, valamint gyermek alsóingek, nadrágok és öltönyök.

Valódi Benger-gyártmányu dr. Jäger tanár-féle

gyapju alsó-ruházat

ugyszintén minden fajta **harisnyák**, elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen olcsó szabott árak mellett.

Bársony Andor

harisnya-nagykereskedésében, Arad, Szabadság-tér 17. sz.

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor
mű- és építő-lakatos
Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sir és folyosó kerítések, épület-asalások, görrodnyók, napellenzők, vas-ágyak, kerti székek, padok, asztalok tömör vasból, valamint mind a szakmába vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület szarítására vaskosarak kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek. 1151

Nagy választék sárkerítés mintákból természetesen nagyságban. — A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

Telefon 666. sz.

Alapított 889. évben.

Várhol László
uri- és női cipész

Arad, Weitzer János utca 2. sz.

(Minorita-palota a leányiskolával szemben.)

Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség figyelmét felhívni 18 év óta fennálló jó hírnévnek örvendő cipész-üzletemre. A bekövetkező téli időnyre beszerestem mindennemű bőrkülönlegességeket.

Az önkéntes uraknak figyelmüket felhívom, hogy lábbelit készítek mindennemű fegyveremhez a legjobb kivitelben előírás szerint. Az egyenruházati egyletnek több év óta szállítója vagyok.

Visszamaradati cipők előnyös árban kaphatók. Rendelések 24 óra alatt eszközöltetnek.

Kiváló tisztelettel

Várhol László.
2470

Uj cipő-felsőréssz üzlet.

Van szerencsém a tisztelt cipésmester urak figyelmét felhívni a mai napon általam megnyitott elsőrendű

cipő-felsőréssz üzletemre.

E szakmában a saját anyagomból, a legjutányosabb és legdiszesebbet készítem, gyors és pontos kiszolgálással, a miért is magamat b. jóindulatukba ajánlom s kérem szíves támogatásukat. 2444

Kiváló tisztelettel

Altmann Mór

cipő-felsőréssz műhely

Boczkó-utca 2. szám.

= Megérkeztek =

a legszebb és legdivatosabb

őszai ujdonságok

kelmékben,

valamint

jó mosó flanelek és barchettek

a legujabb mintákban és dus választékban, melyeket a legjutányosabb áron csakis nálam lehet beszerezni.

vásznak és schiffonok

szintén a legjobb minőségben kaphatók. Egy próbavásárlás mindenkit meggyőz arról, hogy jót olcsón csakis nálam lehet vásárolni. — Szíves partfogást kér

kész szolgálattal

2194

Jankovits György,

Arad,

Forray-utca 2. a) sz. (Lukácsy-ház.)

A legjobb minőségű bor és csémege
faju dus gyökérzetű
szőlő-oltvány,

ugyszintén gyökeres

Riparia Portalis és Rupestris Monticola szőlővessző

minden mennyiségben kapható

WIKLER JÓZSEF

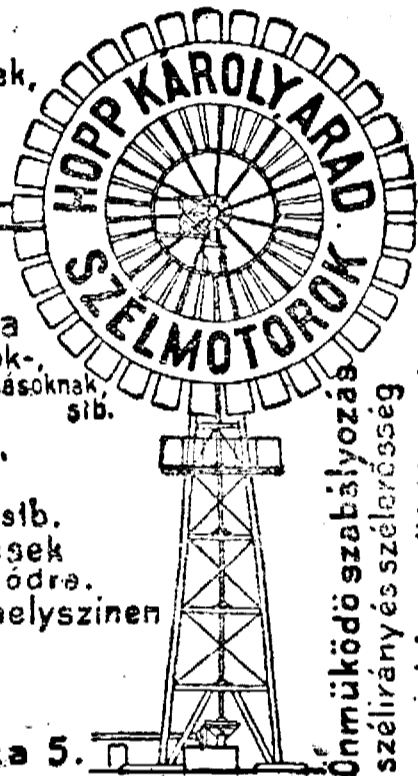
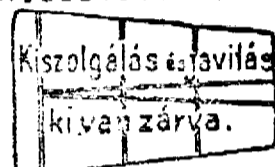
szőlővessző és szőlőoltvány termelőnél

Arad, Batthyány-utca 13. szám.

Telefon 410. szám.

2516

Legolcsóbb üzemerő
malomok, mezőgazdasági gépek,
stb. részére.

Költségnélküli vizellátása
községek, gyártelepek, gazdaságok,
mezői lakások, villák, vasúti állomásoknak,
stb.

Megőntözése

kerék- és parkoknak,

Lecsapolása

tavak- és léglagyaraknak, stb.

Tervezési költségvetések

minden alkalmazási módra.

Tervezetek kívánatra a helyszínen
felvéthetnek.

HOPP KÁROLY

műszaki-irodája,

2346 ARAD, Széchenyi-utca 5.

Önműködő szabályozás
szélirány és szélerecsőség
szerint. Legszilárdabb szerkezet,
legmagasabb munkaképesség.

Sok millió előkelő
urhölgy használja
a világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely zsírtalan, értalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható értalmatlan szer seprőlők, májoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

308

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy

888 vendéglőm

és aranyas, szép és tágas kerthelyiségekkel, ugyancsak a város legkényesebb fedett és villanyvilágítással ellátott terek pályámat is díszesen renováltattam és azt megnyitottam.

Isletoz magyaros polgári konyha. — Tiszta eszét termései-berék. Blad magyar részvény serfözde udvari sör. Pohár 10 fillér koron 24 fillér.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kerve

tisztelettel

Répássy Pál

1406

Nem kell London. Nem kell Párizs. Nem kell Bécs. Nem kell Budapest

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték után!

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER M. A. UTÓDA

orthopéd és divat cipészetében

ARAD, Szabadság-tér 4 szám

Érdekelték különösen figyelmébe ajánlom orthopédgyógyászatot, melyek meggyógyítják a lábfej fejlődését, gyermekkorban, ugyancsak felnőtteknél; nagykorú eredetűeket, arcom el, amit számos elismerés tanúsít. Készíték a valódi amerikai forrási cipőket, meg nem különbözthető teremtésű cipőket. B. megrendeléseiket kör-é teljes hazatelel!

SEELINGER M. A. UTÓDA

Arad, Nemzeti Színház szállója

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a mai naptól kezdődőleg, az eddig **Benkő és Pfeil** cég alatt fennállott

lakatos műhelyt

Andrássy-tér 9. szám alatt

a saját nevem alatt egyedül vezetem tovább.

Elvállalok minden e szakmába vágó mulakatos munkákat, sirke-ritések készítését, mérleg készítését és javítását, pénzszekrények javítását pontosan és gyorsan a legolcsóbb árak mellett.

Kérem a n. é. közönség szíves támogatását. Tisztelettel

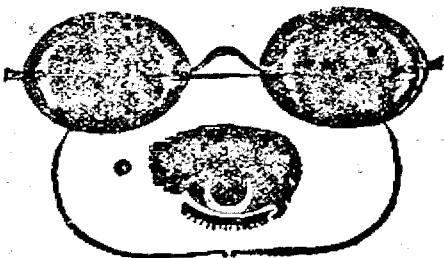
Benkő József.

Elsőrendű látyszerész üzlet.

DICK SAMU

órák és látyszerész

Arad, Andrássy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Blad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb árakon. Raktáron tart mindennemű színházi látcsöveket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnettek, orrcsipeptők és szemüvegek, arany, ezüst, nickel és tekenőbékák csont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben.

Szemüvegek és orrcsipeptők orvosi rendelést szerint azonnal készíttetnek.

POROSZ és MAGYAR

KÖSZÉN

blombázott zsákokban.

DIÓ és KOCZKA

KOKSZ

ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN

házhozhoz szállítva legolcsóbban kapható

ALTMANN EDE-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán

Telefon 46. 2565 Telefon 46.

Anosmin

legjobb szer a lábizzadás teljes megszüntetésére.

Már egyszeri alkalmazása azonnal megszünteti a láb izzadásával járó nem épen kellemes szagot. Huzamosabb használata után pedig teljesen meg is szűnik. A bőrt nem izgatja, nem keményíti, hanem ellenkezőleg puhán tartja. Egy doboz ára 1 kor.

Hölgyek figyelmébe!!

Alabastrom poudre toi ett könyv.

1 darab 70 fillér.

Egy-egy lapot szükség esetén a könyvecskéből kiszakítva, azal az arcot, ha a hőség következtében az zsíros fényű lesz, letöröljük. Meglepő és gyors hatása.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátvás

gyógyszertárban

458

Arad, Szabadság-tér.

Mesés szép lesz

minden hölgy

a Hajós-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CREME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bíbros,

bőrvörösséget és mindennemű arcztisztatlanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párizsi és londoni hygienicus kiállítás nagy aranyérmekkel, keresztel és díszeklevéllel kitüntetve.

Egy tévelynek ára 1 kor., dupla tévely 2 kor.

ibolya szappan 70 fillér, ibolya tej 1 kor. és ibolya hájgyper 1 koron 20 fillér.

Óvakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól.

A bevásárlásnál csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessék kérni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél:

413

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszertárban

Arad, Andrássy-tér 22., a megyeházzal szemben,

továbbá Földes Kálmán, Kossuth Pál, Nagy Lajos, Nauer Lajos, Veltok Lajos, Nauer Lajos gyógyszertárakban, és Weitzer János-utca sarkán.

Kalap divat-szalón!

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség becses tudomására hozni, miszerint válogatott készlet

modeljeim

az őszi 6. tél. szezonra megérkeztek.

Dusan (Szezerelt) raktáram által abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy egy a legkényesebb, mint a legszerezyebb igényeket ki tudom elégíteni.

Számos látogatásért önd

2539

Grünblatt An'onia

Arad, Szabadság tér 11. sz. I. em.

(a ötlet huzasarnokkal egy házban.)

Gyá:skalapok a legrovidebb idő alatt elkészíthetnek

Telefon 162.

Telefon 162.

Ajánlunk kitűnő minőségű

Porosz kocka fűtő kőszent

Porosz légszesz pirszenet

porosz kocka kocsz brikeitet,

elsőrendű darabos pormentes

bükkfa-szenet

jutányos áron házhhoz szállítva.

Reusz Mór és Fia

szentelpe.

Arad, Boros Béni tér 12. sz

Eladó

esemege faj alma

u. m.: Batul téli aranypármén, machancky, panik sárka, belle fleur, panik, Banet, Törökbálint stb. fajokban 30 korona, válogatva 40 koronáért szállítok; a szászvárosi állomásra szállítva, ládába csomagolva utánvétel mellett 100 kilogramm rendelésnél.

Ugyanitt 5 kgr. postakosarakban franco elküldve utánvétel mellett 3 koronáért szállít

Fried Eskeles,

A'gyógyrál.

2514

Vizvezeték-műhely

megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy a mai kornak teljesen megfelelő vizvezeték berendező-műhelyt nyitottam, hol mindennemű esatornazást, vízvezeték, fűrdőszobát, angol klozeteket, vízfűtés, acetin és Benoid-felszerelést és vezetéket minden fajtájú szivattyukat, hőlóm-törés szivattyukat javítását és készítését elvállalom.

20 évi tapasztalataim, valamint 11 évi aradi működésem biztosított nyújt tiszteit rendelőknek arra, hogy az elvállalt munkát szakszerűen, pontosan és lelkiismeretesen, a lehető legolcsóbban eszközölöm.

Ugyane szakba vágó munkák jó karban tartását általában elfogadom.

A n. é. közönség b. pártfogását kérl,

kiváló tisztelettel

Mókos Márton

szereelő-mester

Petőfi-utca 4. sz.

FRA TER és DÖMÖTÖR

okleveles mérnökök irodája

ARAD, SALACZ GYULA-UTCA 1 SZ.

Elvállalják

városok, községek, uradalmak felmérését, szabályozását, tagosítását, parcellázását, erdei és iparvasutak tracirozását, tervezését és építését.

Specialisták

vizszabályozások és vizierőművek tervezésében és létesítésében.

APRO HIRDETESEK.

Fleischmann Zsófia

szülész-nő Massouse, lakását november hó 1-től Vörösmarthy-utca 3. szám alá helyezte át. 2599

Szalonna

téli perzselt 68, tiszta sertés zsír 72, sertéshus 72 kr. és minden hentes áru a legjutányosabb napi áron kapható Garai Károly hentes-üzletéből Aradon, Boczkó-utca 2. szám. 2445

Egy középkorú

gyermektelen magányos özv. nő, aki a háztartás minden ágában jártassággal bír, házvezetőnőnek ajánlkozik helyben vagy vidékre. Cim a kiadóban. 2636

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat, jobb folyóiratokat és hangjegyeket legmagasabb áron. — Kerpel Izó könyv- és papírkereskedése és kölcsönkönyvtára, Aradon. 1921

Angyal-utca 27. sz. alatti

szatócs-üzlet november 1-től kiadó. Bővebbet Angyal-utca 20/a.

Uri lakás

azonnal kiadó. Bővebbet Dr. Momák Döme ügyvéd irodájában 2475

Gazdatiszti állást keres

egy 35 éves nős egyén, 14 évi praxszissa, van, igénye szerény. Pataky. gazdatiszt, Alvincz (Alsó-ferhérmegye.) 2640

Rongált dobozu levélpapírokat

minden elfogadható árban kiárusít Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad. 361

Üzlethelyiség

kiadó Deák Ferenc-utca 89 szám alatt. Értekezhetni a házban vagy Angele Mátyás üzletében Szabad-ság-tér 16 szám. 2388

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete Arad, Weltzer János-u. 13. sz.

Zsinor,
gomb,
bojtok
és rojtok

Állandóan raktáron tartatnak.
Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden szakba vágó munkát a leggyorsabban készít. 682

Fűszeres segéd

kerestetik, ki a román és magyar nyelvet bírja. Weisz Mór, sónagy-raktár Petrozsény. 2649

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20. sz.

(Fischer Elz palotában.)

A t. közönség rendelkezésére áll és különösen kitűnő anyagból kötött 2074

uj harisnyait ajánlja.

Eladó!

Elegánsan berendezett fodrász-üzlet betegség miatt eladó. Bővebbet a kiadóban. 2659

Kisbirtokos fiatal ember

levelezne művelt vagyonos leánnyal. Komoly szándék nincsen kizárva. Levelek 90.000 Ft cimmal a kiadóba kéretnek. 2658

Sütőde

jó steerrel, konkurencia nélkül Mezőkovácsházán kiadó vagy eladó. Bővebbet Grosz Ferencnél 2657

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

= SZÉNSAV-MŰVEK =

ujjonnan berendezve

kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vagy legtisztább folyékony

Szénsavat

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szikvízgyártáshoz, vendéglőségek és egyéb ipari célokra.

Legkiadósabb természetes szénsav!

A Budapest székesfővárosi vegyészeti és élelmiszer vizsgáló intézet 1907. évi 4615. sz. vegyelemzési bizonyítványának kivonata; „Szaga és íze; rendes. SZÉNSAVTARTALMA: 99-57%. A vizsgálat foly. szénsav ezek után a közegészségügyi követelményeknek teljesen megfelel és magas szénsavtartalma alapján igen jónak minősíthető.”

Felvilágosítással készségesen szolgál Muschong-Buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn. Sörgőnyezim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurbán telefon 18. sz. 3907

BENKŐ SORSJEGYE

BENKŐ BANK

AZ I. OSZTÁLY SZÁMÁRA ÉRŐ ARAI

1/8 K1.50 — 1/4 K3 — 1/2 K6 — 1/1 K12.

BENKŐ BANK BUDAPEST ANDRÁSSY UT 60.

Sorsjegyeink, reklámtáblák kifüggesztése által jelzett helybeli viszontelárusítónknál eredeti árban kaphatók. 3508

URAI JÁNOS

Ő. cs. és kir. Fensége József főherceg kamara fényképész k. k. f.
modern műterme

Arad, Weitzer János-utca 3. szám.

Készít mindenféle

modern kivitelű képeket.

„Platinatipia“ matt képek, makarttól kezdve életnagyságig.

Hires „Oelographia“ festmények, bármily kis fénykép után, minden nagyságban rendelhető.

Gyermek-felvételek a legmodernebb kiállításban, új és igen érdekes játékokkal.

Családi és csoport felvételeknek, műterme nagyságra nézve, el van ösmerve, hogy a legelső helyet foglalja el.

Téli idényre műtermem jól fűtve!

2655

Felvételek esős időben is eszkozlendők!

Bővebb felvilágosítással és kedvező jutányos áraival készséggel szolgál.

URAI JÁNOS

Ő. cs. és kir. Fensége József főherceg kamara fényképész k. k. f.
modern műterme

Arad, Weitzer János-utca 3. szám.